14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2001 ՈՒՐԲԱԹ 230 (2434)

Ազգ

Azg
armenian daily

«Վաշինգտոն փոստ». Սիբիրախտի բեղմնիկները Ֆլորիդայում հայտնվել են Պենտագոնի լաբորատորիայից

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ազդեցիկ ամերիկյան «Վաշինգտոն փոստ» թերթը հինգշաբթի հաղորդել է, որ Յուտայի նահանգում Պենտագոնի կենսաբանա-քիմիական լաբորատորիաներում 1992 թվականից գաղտնի նախագծի շրջանակում աճեցվել են սիբիրախտի մանրէներ եւ այլ մահացու վտանգավոր հիվանդությունների հարուցիչներ: Թերթի տվյալներով, այդ լաբորատորիաներում մշակվել են սիբիրախտի այսպես կոչված «ռազմական», այսինքն ավելի կենսադիմացկուն շտամներ: Ինչպես գրում է թերթը, սիբիրախտի բեղմնիկների նմուշները մի քանի անգամ փոխադրվել են Յուտայի Dugway լաբորատորիայից Մերիլենդի Ֆորտ-Դետրիկում գտնվող Պենտագոնի գիտական կենտրոն: Թերթը ոտնդում է, որ Յուտայում ուսումնասիրվել է Ames անունով շտամը, որն ավելի ուշ հայտնաբերվել է սիբիրախտից վախճանված ԱՄՆ բոլոր բնակիչների մոտ: Ընդ որում թերթը կրկնում է, որ, պաշտոնական տեղեկատվությամբ, աշխարհում այլեւս ոչ մի տեղ սիբիրախտի նման շտամներ չեն ստեղծվել:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Քաղաքականության մեջ հաճելի անակնկալները երբեմն տհաճ հետեւանքներ են ունենում

Հուսանք, որ «Թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովի» դադարեցումը որպես այդպիսին հաճելի կլինի

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Հուլիսի 10-ին Ամերիկայի հայկական համագումարը Վաշինգտոնի կենտրոնական գրասենյակի հայտարարությամբ տեղեկացնում էր «Թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովի» ստեղծման մասին: Հաղորդագրությունը յուրատեսակ անակնկալ էր: Հանձնաժողովի անդամներն իրենց առաջին հանդիպումը հրավիրեցին Ժնեւում, դրան հետեւեց Ստամբուլյանը: Ելնելով վերջիններիս հավաստիացումներից, թե Ստամբուլից հետո կհանդիպեն Երեւանում, այնուամենայնիվ 3-րդ հանդիպումը հրավիրվեց Նյու Յորքում: Անակնկալ էր նաեւ սա: Ինչ վերաբերում է համատեղ հայտարարության բացակայությանը, ինչը նախորդ հանդիպումների ավարտին պարտադիր հրապարակվում էր, ապա դա տեղիք էր տվել տարակուսանքի:

Քանի որ հանդիպումները դռնփակ էին անցկացվում, եւ այս պայմաններում հանձնաժողովի գործունեության մասին միակ աղբյուրը դառնում էր համատեղ հայտարարությունը, ուստի դրա բացակայությունը մեզ զրկում էր Նյու Յորքյան հանդիպման մասին որեւէ տեղեկություն ստանալու ամեն մի հնարավորությունից:

«Ազգը» չունենալով Նյու Յորքյան հանդիպման օրակարգում դրված հարցերի եւ դրանց քննարկման արդյունքների մասին տեղեկություններ, նոյեմբերի 24-ի համարում հանդիպմանն անդրադառնալիս բավարարվեց այնպիսի տեղեկություններով, ինչպիսիք «Ազատություն» ռադիոկայանին հայտնել էր հանձնաժողովի անդամներից Անդրանիկ Միհրանյանը:

Տես էջ 2

ԱՅՑ

Դեկտեմբերի երկրորդ կեսին նախագահ Քոչարյանը կմեկնի Մոսկվա, Տոկիո, ապա՝ Թեհրան

Նախագահի մամլո ասուլիսը՝ այսօր

Ըստ դեռեւս պաշտոնապես չհաստատված տեղեկությունների, դեկտեմբերի 17-ին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը աշխատանքային այցով կմեկնի Ռուսաստան: Մոսկվայում պրն Քոչարյանը բանակցություններ կվարի ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի, վարչապետ Կասյանովի եւ Գազպրոմի ղեկավարության հետ: Երկու պետությունների առաջնորդները հիմնականում կկենտրոնանան երկկողմ տնտեսական համագործակցության հարցերի շուրջ, մասնավորապես նախագահ Պուտինի Հայաստան կատարած վերջին այցելության ընթացքում ձեռք բերված պայմանավորվածությունների շրջանակներում: Ենթադրելի է, որ նախագահներ Պուտինն ու Քոչարյանը կքննարկեն նաեւ ԼՂ հակամարտության կարգավորման հեռանկարը:

Դեկտեմբերի 19-22-ը ՀՀ նախագահը աշխատանքային այցով կլինի Ճապոնիայում: Ռոբերտ Քոչարյանին կընդունի կայսր Ակիհիտոն, նախատեսվում են ՀՀ նախագահի բանակցությունները Ճապոնիայի վարչապետ Ջյունիչիրո Կոիձումիի հետ:

Դեկտեմբերի 25-27-ը նախագահ Քոչարյանը պաշտոնական այցով կժամանի Իրանի Իսլամական Հանրապետություն: Նախատեսվում է ՀՀ նախագահի հանդիպումը իրանցի իր պաշտոնակից Մոհամմադ Սեյեդ Խաթամիի հետ: Այս այցը պետք է տեղի ունենար նոյեմբերի 10-12-ը, սակայն հետաձգվել էր ոչ քաղաքական պատճառներով: Նոյեմբերի 10-ին Իրանի նախագահ Խաթամին Նյու Յորքի ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում ելույթ ունեցավ «Քաղաքակրթությունների երկխոսություն» թեմայով:

Մինչ այդ, այսօր, Արմենպրեսի մամուլի սրահում տեղի կունենա նախագահ Քոչարյանի մամլո ասուլիսը, որը, ըստ մեր ունեցած տվյալների, կկենտրոնանա նոր աշխատատեղերի ստեղծման, տնտեսության զարգացման եւ հարակից հարցերի վրա:

Թ. Հ.

Ահաբեկիչները գրոհել են Հնդկաստանի խորհրդարանը

ԴԵԼԻ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 13-ի առավոտյան ահաբեկիչները հարձակվել են Հնդկաստանի խորհրդարանի վրա: Փոխհրաձգության ժամանակ ոստիկանությանը հաջողվել է հարձակվողներին փախուստի մատնել: Սակայն ահաբեկիչներին հաջողվել է խորհրդարանի շենքի տարածքում թողնել պայթուցիկով հանդերձված մեքենա: Սակրավորները «կառավարվող» պայթյունով ոչնչացրել են մեքենան: Պայթյունից, նախնական տվյալներով, ոչ ոք չի տուժել: Ինչպես հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը, Հնդկաստանի խորհրդարանի վրա կատարված հարձակումից հետո ազգին ուղղված հեռուստատեսային ուղերձով հանդես է եկել երկրի վարչապետ Աթալ Բիհարի Վաջփային: «Դա պարզապես գրոհ չէր խորհրդարանի շենքի վրա, դա նախազգուշացում էր ողջ հնդիկ ժողովրդին: Մենք ընդունում ենք մարտահրավերը», հայտարարել է վարչապետը: Չնայած երեւան եկած հաղորդումներին, Հնդկաստանի կառավարությունը դեռ որոշում չի ընդունել երկրում արտակարգ դրություն մտցնելու վերաբերյալ:

Դոնալդ Ռամսֆելդը այցը սկսում է Բաքվից

Դեկտեմբերի 14-ին Հարավային Կովկաս եւ Կենտրոնական Ասիա կատարելիք այցի շրջանակներում Բաքու կժամանի ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդը: Նա կհանդիպի Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի եւ պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւի հետ: Քննարկման առարկա են լինելու ահաբեկչության դեմ համատեղ պայքարի եւ ԱՄՆ-Ադրբեջան ռազմական համագործակցության թեմաները:

Ըստ ադրբեջանական «Էխո» թերթի, քննարկվելու է նաեւ ԱՄՆ-ի կողմից հակաահաբեկչական ռազմարշավում Ադրբեջանի օդակայանների օգտագործման հարցը:

Ադրբեջանի նախագահի նախկին պետխորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն այս առիթով նշում է, որ Ադրբեջանի իշխանությունները պետք է անեն առավելագույնը, որպեսզի բացատրեն ամերիկացի պաշտոնյային, որ Հայաստանի քաղաքականության հիմքում ընկած է զավթողականությունը: Գուլուզադեն շեշտել է, որ այն մոտեցումը, թե Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահներն են, որ պետք է քննարկեն Ղարաբաղյան կարգավորման հարցը, միանգամայն սխալ է: «Մենք խոսելու ընդհանուր թեմա չունենք: Ադրբեջանի գրավյալ տարածքները պետք է առանց նախապայմանների վերադարձվեն՝ ՄԱԿ-ի բանաձեւերի համաձայն»: Գուլուզադեի տեսության համաձայն, տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի շահերի տեսանկյունից ամենակարեւոր պետությունն Ադրբեջանն է, որին հաջորդում է Վրաստանը: «Իսկ ինչ վերաբերում է Հայաստանին, ապա այս երկիրը հանդիսանում է ռեակցիոն ուժերի՝ Իրանի եւ Ռուսաստանի դաշնակիցը», հայտարարել է Գուլուզադեն:

ՆՏ

Ալիեւը 907 ուղղումը առաջնային խնդիր չի համարում

ԲԱՔՈՒ, 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանը 907 ուղղումը առաջնային խնդիր չի համարում: Այդ մասին աներկմիտ ասված է «Վաշինգտոն թայմս» թերթին նախագահ Հեյդար Ալիեւի տված հարցազրույցում: Այստեղ նշվում է, որ 907 ուղղումը «Ադրբեջանի դեմ ընդունված անարդարացի որոշում է»: Հետաքրքրական է, սակայն, նախագահի մտքի շարունակությունը. «Բայց այժմ, երբ աշխարհը ներքաշված է ահաբեկչության դեմ պայքարում, մենք չենք բարձրացնի այդ հարցը: Այս պահին դրա վրա կենտրոնանալը ամենաառաջնային խնդիրը չէ»:

Բեն Լադենը Պակիստանո՞ւմ է

ԲՈՍՏՈՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ուսամա բեն Լադենը Տորա-Բորան լքել է 10 օր առաջ», չորեքշաբթի հայտնել է «Ալ Ղաիդայի» գլխավոր ֆինանսիստ Աբու Ջաֆարը "Christian Science Monitor" թերթի հարցազրույցում: «Ռամազանի ընթացքում բեն Լադենը երկու անգամ հեռացել է Տորա-Բորայի իր նստավայրից: Առաջին անգամ նա ճանապարհվել է թալիբների առաջնորդ մոլլա Օմարի հետ հանդիպման, որ կայացել է երեք շաբաթ առաջ, Ղանդահարից ոչ հեռու: Իսկ տասը օր առաջ բեն Լադենը մեկնեց Պակիստան: Սահմանը նրան օգնեց անցնել տեղացի մի փուշտու», հայտնել է Ջաֆարը:

Հռոմի պապը դատապարտում է հրեաներին եւ պաղեստինցիներին

ՎԱՏԻԿԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը, հինգշաբթի Հռոմի Հովհաննես Պողոս երկրորդ պապը, Վատիկանում բացելով Մերձավոր Արեւելքին նվիրված եպիսկոպոսական համաժողովը, դատապարտել է իսրայելցիների եւ պաղեստինցիների գործողությունները: Նա վերջին ժամանակներս Իսրայելում տեղի ունեցողն անվանել է «երկուստեք ծայրահեղականության պտտահողմ», որը, ըստ պապի, «այլանդակում է Սուրբ երկրի նկարագիրը»:

ՆԻԿՈՍԻԱ

Հայուհի Սարինան արժանացել է «Զբոսաշրջության միսս Կիպրոս» տիտղոսին

Կիպրական միջազգային քոլեջի շրջանավարտ՝ 23-ամյա Սարինա Վահանի Մահդեսյանն արժանացել է «Զբոսաշրջության միսս Կիպրոս» տիտղոսին եւ առաջիկայում Կիպրոսը ներկայացնելու է Քուալա Լումպուրում կայանալիք միջազգային մրցույթում, հաղորդում է Նիկոսիայից մեր թղթակից Ջորջ Տեր-Բարթողը:

«Աներեւակայելիորեն երջանիկ եմ: Խոսքեր չեմ գտնում արտահայտելու: Առաջին հայն եմ այս փոքրիկ կղզում, որն արժանանում է նման բարձր տիտղոսի», հայտարարել է հայազգի գեղեցկուհին շիկնելով: Նրա հետագա ծրագրերից առաջինը Մ. Նահանգներում ուսումը շարունակելն է մարկետինգի գծով, երազում է նաեւ գրքեր գրել:

Սարինայի պապը հայտնի ռամկավար էր, ժամանակին դասավանդել է Մելգոնյան կրթական հաստատությունում: Ինքը՝ Սարինան, որ շրջանավարտ է նույն դպրոցից, չորս տարի առաջ մասնակցել է «Միսս Կիպրոս» մրցույթին, սակայն հաջողության չի հասել: «Հորս անժամանակ մահվան նախօրյակին նրան տված խոստումս այս անգամ օգնեց ինձ՝ ամրացնելով իմ վճռականությունը, եւ ուրախ եմ, որ կարողացա հասնել դրան», ասել է Սարինան կիպրացի լրագրողուհի Աթինա Քարսերային տված իր հարցազրույցում:

Հ. Ծ.

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Հայաստանում գրանցվեց կոմունիստական երրորդ, առհասարակ` 108-րդ կուսակցությունը

«Մեր կուսակցությունն է խորհրդային Հայաստանի կոմկուսի անմիջական ժառանգորդը»: Երեկ լրագրողներին իրենց նոր` այս տարվա նոյեմբերի 26-ին միայն ՀՀ արդարադատության նախարարությունում գրանցված «Հայաստանի նորացված կոմունիստական կուսակցությունն» էին ներկայացնում ՀԿԿ-ից հեռացած Յուրի Մանուկյանը, Հրանտ Ոսկանյանը եւ մարքսիզմ-լենինիզմի մի քանի ուրիշ հետեւորդներ: «Ինչո՞ւ ստեղծեցինք նոր ուժ, երբ անհրաժեշտ էր վերակառուցել եղած կուսակցությունը», իր իսկ հռետորական հարցին Յ. Մանուկյանը պատասխանեց, թե պատճառն այդ քաղաքական ուժի ժամանակի պահանջներից շեղվելն էր: Ըստ նրա, Հայաստանի կոմունիստական կուսակցությունը Սերգեյ Բադալյանի օրոք բռնել էր ժամանակի պահանջներին համապատասխան բարեփոխումների ուղին, բայց վերջին երկու տարիներին ՀԿԿ կենտրոնական կոմիտեի բյուրոն կուսակցությունը վերածեց անձնական խնդիրներ լուծելու եւ ամբիցիաներ իրականացնելու մեխանիզմի:

Այսպես, Յ. Մանուկյանի հավաստմամբ, բյուրոն Վլադիմիր Դարբինյանի գլխավորությամբ հրաժարվել է ընդունել երկրի իշխանությունների հետ հարաբերությունները ճշգրտելու, շուկայական տնտեսության պայմաններում կողմնորոշվելու, կուսակցական ուռճացված համակարգը կրճատելու վերաբերյալ առողջ տեսակետները, առհասարակ այլընտրանքային տեսակետ: «Ոչ ոք կուսակցությունում իրավունք չունի բյուրոյի տեսակետից տարբերվող կարծիք ունենալ: Այնպես որ, մենք անվանվում էինք տրոցկիստներ, բուխարինականներ», նշեց պրն Մանուկյանը: Նա ՀԿԿ վերջին երկու տարիների ներկուսակցական ռեժիմը համեմատեց անգամ ստալինյան մենիշխանության եւ ռեպրեսիաների հետ: Նորացված կոմկուսի ներկայացուցչի վստահեցմամբ` ՀԿԿ բյուրոն, փոխանակ հոգալու շարքային գործազուրկ, ծանր կենսապայմաններ ունեցող կոմունիստների խնդիրները, զբաղվել է կուսակցական ելույթներ հաշվելով` իր անդամների թիվը 76-ից հասցնելով 130-ի: Իսկ որպես գերագույն նպատակ ընդունվել է «Սարո-Նորո-Խորոներին Ազգային ժողով մտցնելու դարբինյանական ծրագիրը»:

Իսկ խանգարողներն, ի դեմս նոր քաղաքական ուժ ստեղծած պարոնների, հեռացվել են կուսակցության շարքերից: Պրն Մանուկյանը հիշեցրեց, որ վտարվել են նաեւ բոլոր այն կոմունիստները, որոնք համարձակություն են ունեցել մասնակցելու իրենց բողոքի միջոցառումներին: «Եվ վտարված հարյուրավոր կոմունիստներ ինձանից պահանջում էին ստեղծել կոմունիստական նոր ուժ: Արդեն ունենք շուրջ 3000 անդամ»:

«Արդյոք` նոր կոմկուսն ունի` նոր ծրագիր» հարցին Յ. Մանուկյանը պատասխանեց, թե իրենց եւ ՀԿԿ-ի ծրագրերը զգալի տարբերություններ ունեն: «Մենք բավական փոփոխություններ ենք արել ՀԿԿ ծրագրում` նկատի ունենալով ժամանակի պահանջները: Մասնավորապես ուսումնասիրել ենք եւ օգտագործել մեր դրույթներում Չինաստանի, Մոլդովայի փորձը», պարզաբանեց պրն Մանուկյանը: Առհասարակ, նորացված կոմկուսն ակնկալիք ունի, որ շուտով նորացված բառը դուրս կգա կուսակցության անվանումից, քանզի Հայաստանի բոլոր կոմունիստները կգիտակցեն դրությունն ու կմիանան հենց այս կոմկուսին:

Գալով կուսակցական հակամարտությունների սրման պատճառ դարձած Ռուսաստան-Բելառուս միությանը Հայաստանի միանալու խնդրին` պրն Մանուկյանը պնդեց, թե անշուշտ իրենք կողմ են դրան եւ մեր ապագան առհասարակ տեսնում են Ռուսաստանի հետ, բայց այդ խնդիրը չի կարելի օգտագործել երկրի կենսամակարդակի բարձրացման խոստումներում, եւ դեռ վաղ է դրան անդրադառնալը:

Լ. Գ.

2002 թ. դեկտեմբերին Երեւանում կօծվի Սուրբ Երրորդություն եկեղեցին

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թեեւ Երեւանի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու օծումը տեղի է ունեցել այս տարվա սեպտեմբերի 23-ին, սակայն շինաշխատանքները ամբողջությամբ կկավարտվեն 2002 թ. կեսերին: Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի հետ ձեռքբերված պայմանավորվածության համաձայն, «Երեւանշին» ԲԲԸ-ի շինարարները պետք է կառուցեն եկեղեցու նկուղային հարկը եւ եկեղեցուց դեպի Խանջյան փողոց ելք ապահովող աստիճանավանդակը, ինչպես նաեւ բարեկարգեն շրջապատը:

Ինչպես հայտնեց «Երեւանշինի» նախագահ Վազգեն Պողոսյանը, Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքում 2001 թ. գարնանից սկսվել է նաեւ Սուրբ Երրորդություն եկեղեցու շինարարությունը, որ նախատեսված է ավարտել 2002-ի տարեվերջին: Սուրբ Երրորդություն եկեղեցին ունենալու է 38-40 մետր բարձրություն, զբաղեցնելու է 900 քառ.մ տարածք եւ լինելու է Զվարթնոց տաճարի կրկնօրինակը: Եկեղեցու շինարարության արժեքը մոտ 1,5 մլն դոլար է: Շինարարությունն ամբողջովին ֆինանսավորվելու է ամերիկահայ բարերար Լուիզ Սիմոն-Մանուկյանի կողմից:

Դեկտեմբերի 16-ին օդի ջերմաստիճանը կնվազի 3-5 աստիճանով

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ հիդրոօդերեւութաբանության վարչության տվյալների համաձայն, դեկտեմբերի 14-18-ը հանրապետության առանձին շրջաններում ժամանակ առ ժամանակ հնարավոր են տեղումներ եւ մառախուղ: Դեկտեմբերի 16-ին օդի ջերմաստիճանը կնվազի 3-5 աստիճանով:

Նշված օրերին օդի միջին ջերմաստիճանը Շիրակում կտատանվի -1 -9, Տաշիրում` -2 +5, Արագածոտնի բարձրադիր մասում` -2-0, ցածրադիր շրջաններում` -3 +1, Կոտայքում` -6 +2, Գեղարքունիքում` -8 +3, Լոռիում` -1 +5, Տավուշում` +3 +6, Արարատյան դաշտում` +1 +9, Վայոց ձորում` -8 +3, Սյունիքի նախալեռներում` -6 +5 եւ հովիտներում` +5 +12 աստիճանի սահմաններում: Այդ օրերին ամբողջ հանրապետությունում սպասվող գեոմագնիսական դաշտի վիճակը կլինի անկայուն, Արեգակի գումարային ակտիվությունը` միջին, իսկ ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման ինտենսիվությունը` ցածր:

Երեւանում դեկտեմբերի 14-18-ը ժամանակ առ ժամանակ սպասվում են թույլ տեղումներ եւ մառախուղ: Ջերմաստիճանը գիշերը` 0 +2, ցերեկը` 3-8 աստիճան տաքություն: Դեկտեմբերի 16-ի գիշերը` -2 -4, ցերեկը` 0-5 աստիճան տաքություն: Ռադիոակտիվ ճառագայթման մակարդակը մայրաքաղաքում կլինի 16 միկրոռենտգեն/ժամ:

ԹՀՀՀ

Հայկական համագումարը խորապես հուսախաբված է

Ամերիկայի հայկական համագումարը (ԱՀՀ) Վաշինգտոնից հաղորդում է, որ «խորապես հուսախաբ» է եղել իմանալով, որ դեկտեմբերի 11-ին «Թուրք-հայ հաշտեցման հանձնաժողովի» թուրք անդամները միակողմանիորեն դիմել են արդարադատության միջազգային կենտրոն եւ պահանջել չձեռնարկել Հայկական ցեղասպանությանը ՄԱԿ-ի 1948 թ. կոնվենցիայի կիրառման ուսումնասիրությունը: Ըստ համագումարի տեղեկատվության` ԹՀՀՀ-ի հայ անդամները որպես այդ քայլի հետեւանք թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովի նախագահ Դեյվիդ Ֆիլիպսին հայտնել են, որ ԹՀՀՀ-ն չի կարող շարունակել իր գործունեությունը:

Թուրքերը նույնիսկ պրն Ֆիլիպսին չեն նախազգուշացրել իրենց կատարած քայլի մասին: ԹՀՀՀ-ին ուղղված Հայկական համագումարի նամակում մասնավորապես ասված է. «Ենթադրում ենք, որ նրանք (թուրք անդամները) անհանգստացած լինեն ուսումնասիրության արդյունքից: Երկխոսությունը շարունակելու փոխարեն նրանք որոշեցին հետ կանգնել եւ ավարտել: Դա ձեռք բերված հիմնական պայմանավորվածության խախտում է եւ պետք է բացահայտվի»:

ԱՀՀ-ի տեղեկատվությունն ավելացնում է, որ ուսումնասիրության պահանջն առաջ է քաշվել Նյու Յորքում նոյեմբերի 18-21-ը կայացած ԹՀՀՀ-ի նիստից հետո: «Ազատություն» եւ «Ազատ Եվրոպա» ռադիոկայաններին տված հարցազրույցում պարոններ Արզումանյանն ու Միհրանյանը նշել են, որ կոնվենցիայի կիրառման ուսումնասիրության արդյունքները կարող էին ազդել պաշտոնական Երեւանին եւ Անկարային հանձնաժողովի տված առաջարկների վրա:

Դեկտեմբերի 12-ին իր անդամներին ուղղած նամակում Հայկական համագումարի պատասխանատուները գրում են, որ նման արարքը թուրք անդամների կողմից եւ Հայաստանի հետ հարաբերությունները բարելավելու Թուրքիայի շարունակվող ձգձգումներն այլեւս «անընդունելի» են իրենց համար:

«Այս ձախողման համար Թուրքիան պետք է կրի ամբողջ պատասխանատվությունը», այս առթիվ հայտարարել են Սենատում հայկական հարցերի խմբավորման համանախագահների ներկայացուցիչներ Ջո Նոլենբերգն ու Ֆրենկ Փալոն կրտսերը: «Հանձնաժողովի թուրք անդամներն իրենց արարքով եւ Թուրքիան իր անտարբերությամբ կործանման դատապարտեցին ԹՀՀՀ-ին»:

Վերոհիշյալ միջազգային արդարադատության կենտրոնը ստեղծվել է այս տարվա մարտին` ուսումնասիրելու զինված հակամարտությունների, զանգվածային դաժանությունների եւ բռնակալական իշխանությունների արդյունքում տեղի ունեցած մարդկային իրավունքների խախտումները եւ օժանդակելու այն հասարակություններին, որոնք ձգտում են պատասխանատվության կանչել այդ խախտումներն իրագործողներին:

Քաղաքականության մեջ հաճելի ...

Սկիզբը էջ 1

Նա հավաստիացնում էր, որ իրենք թուրք մասնակիցների հետ լրջորեն քննարկել են Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչմանն առնչվող մի շարք հարցեր, ապա եւ ավելացնում. «Դրանք կարտացոլվեն համատեղ առաջարկության մեջ»: Հակառակ Միհրանյանի հավաստիացման, հայտարարության բացակայությունը հիմք էր տվել **«Ազգին»** նախ կասկածի տակ դնել նրա խոսքերի անկեղծությունը, ապա եւ եզրակացնել. «Ուրեմն որքան էլ նա լրջորեն Ցեղասպանության միջազգային ճանաչմանն առնչվող հարցեր քննարկի թուրքական կողմի հետ, ըստ երեւույթին հանձնաժողովի թուրք անդամներն իրենց հետեւողականությամբ ի չիք են դարձրել քննարկումները»:

Հարկ է, սակայն, նշել, որ «Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովի» ճակատագրի առումով կարեւորը ոչ այնքան **«Ազգի»** կասկածներն ու եզրակացությունն էին, որքան դրա հայ ներկայացուցիչների դեկտեմբերի 11-ի հայտարարությունը. «Երեկ մենք տեղեկացանք, որ հանձնաժողովի թուրք անդամները հրահանգել են «Անցումային շրջանի արդարադատության միջազգային կենտրոնին» ձեռնպահ մնալ Հայոց մեծ եղեռնի նկատմամբ 1948 թ. ՄԱԿ-ի Ցեղասպանության կոնվենցիայի կիրառելիության հարցի քննարկումից: Այս պայմաններում հայ անդամներս, ցավոք, տեղեկացնում ենք, որ «Թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովը» դադարեցնում է իր գործունեությունը»:

Ուրեմն Միհրանյանը թուրք մասնակիցների հետ Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչմանն առնչվող մի շարք հարցեր լրջորեն քննարկելու մասին արտահայտվելիս նկատի ուներ այս պայմանավորվածությունը, ինչը թուրքերը խախտել են: Նրանք դրանով ի չիք են դարձրել քննարկումները, այդ իսկ պատճառով էլ հանդիպման մասնակիցները համատեղ հայտարարություն չեն հրապարակել: Մասնակիցների փոխարեն այդ պարտականությունը ստանձնել է Վիեննայի դիվանագիտական ակադեմիայի ամերիկացի դասախոս Դեյվիդ Ֆիլիպսը: Բայց` ապարդյուն: Այդ մասին «Ակօսի» դեկտեմբերի 7-ի համարում տեղեկացնում է Թաներ Ակչամը: Նա զարմանքով նշում է, որ «Թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովը» պատմական խնդիրներ չարծարծելու, 1915 թ. շրջանցելու մասին բազմիցս մատնանշելով հանդերձ` հանկարծ ճիշտ հակառակ որոշում է կայացնում, ընդ որում որոշման մասին հայտարարությունը կատարում է հանդիպումները ղեկավարող Դեյվիդ Ֆիլիպսը:

Եթե Նյույորքյան հանդիպման մասնակիցների ընդհանուր հայտարարության բացակայությունը մեզ հիմք էր տալիս կասկածի տակ դնելու Հայոց ցեղասպանության հարցը թուրք մասնակիցների հետ լրջորեն քննարկելու մասին Միհրանյանի խոսքերի անկեղծությունը, ապա որոշման առնչությամբ Դեյվիդ Ֆիլիպսի հայտարարությունն էլ հիմք պետք է տա, որ մենք կասկածի տակ դնենք «Թուրք-հայկական հաշտեցման հանձնաժողովի» գործունեության դադարեցման առնչությամբ հայ անդամների հայտարարության ճշմարտացիությունը:

Այս հանձնաժողովը ստեղծվել էր ԱՄՆ նախաձեռնությամբ, իսկ դրա միտումները թուրքական էին: Հետեւաբար հանձնաժողովի գործունեության դադարեցումն էլ ինքնաբերաբար պայմանավորվում է նախաձեռնողների եւ այդ նախաձեռնության մեջ իրենց միտումների զարգացումը հետապնդողների համատեղ ջանքերով: Այլապես ոչ հանձնաժողովի թուրք մասնակիցները կփորձեին խախտել Նյույորքյան հանդիպման Մեծ եղեռնի նկատմամբ 1948 թ. ՄԱԿ-ի Ցեղասպանության կոնվենցիայի կիրառելիության հարցն ուսումնասիրելու համատեղ պայմանավորվածությունը, ոչ էլ հանդիպման առնչությամբ հայտարարություն կատարելու պարտականություն կստանձներ Ֆիլիպսը: Այլ կերպ, Ֆիլիպսը դրանով հանձնաժողովի թուրք անդամներին ազատել է պատասխանատվությունից: Իսկ վերջիններս պայմանավորվածությունը գիտակցաբար խախտել են` ստիպելու համար հայ մասնակիցներին, որպեսզի նրանք, հրաժարվելով մասնակցել հանձնաժողովի աշխատանքներին, դրա գործունեության դադարեցման պատասխանատվությունը բարդեն հայկական կողմի վրա: Համենայն դեպս, հանձնաժողովի գործունեության դադարեցումն էլ էր անակնկալ: Երբեմն քաղաքականության մեջ հաճելի անակնկալները տհաճ հետեւանքներ են ունենում: Հուսանք, որ հանձնաժողովի հարցում այդ անակնկալը հաճելի կլինի:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն
/հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ազգ, Առավոտ, Գինդ, Իրավունք,
Հայկական ժամանակ, Հայոց Աշխարհ,
Голос Армении, Деловой Экспресс,
Новое Время, Республика Армения, AIM

MILLENNIUM

ՀԱՅԿԱԿԱՆ 11 ԹԵՐԹԵՐԻ ԱՆՆԱԽԱԴԵՊ
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ 54000 ՏՊԱՔԱՆԱԿ

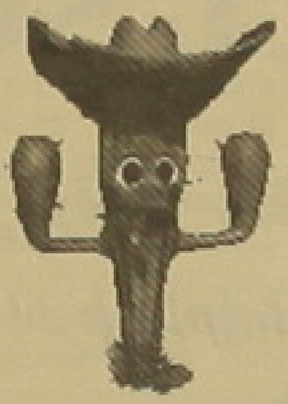

CACTUS
RESTAURANT

С РОЖДЕСТВОМ — С НОВЫМ ГОДОМ

ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ
на наши
ДЕКАБРЬСКИЕ ПРАЗДНИКИ

НОВОГОДНЯЯ ДЕТСКАЯ ЕЛКА
23, 24-го декабря

РОЖДЕСТВЕНСКИЙ УЖИН
24-го декабря

ВЕСЕЛОЕ НОВОГОДНЕЕ ШОУ

СЮРПРИЗЫ ПОДАРКИ

МАШТОЦА 42А Тел: 539939, 536399

ՀԱՐԳԵԼԻ ԳՈՎԱԶԴԱՏՈՒ

Ձեզ տրվում է բացառիկ հնարավորություն
նվաճելու նոր տեղ շուկայում:

Տեղադրեք Ձեր գովազդը «Millennium Group»-ի
54000 տպաքանակ ունեցող հավելվածում:

Հայաստանյան 11 ճանաչված թերթերի
300000 ընթերցողները կլինեն Ձեր սպառողները:

Ձեր գովազդի չափը մեր ազատության «չափն» է,
այլապես մի դժգոհեք Մամուլի ոչ անկախ լինելուց:

☎ 52-93-53, 53-32-11, 58-11-75, 54-03-83

ЗАО "АРЦАХБАНК"

ЕРЕВАНСКИЙ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ФИЛИАЛ
Факс:277749 Тел:277719,277729

Предлагает

свои услуги по выдаче под залог золота с
Максимальной скоростью и минимальной
ставкой (18%-24% годовых).

375028, г. Ереван, Киевяна 3
E.Mail: artsakbank@netsys.am

Happy New Year!

МИГМА

НОВОГОДНИЕ
СКИДКИ от
фирмы "МИГМА"
на компьютеры
и аксессуары
и многое другое . . .

ООО "МИГМА"
Армения, Ереван,
375001, ул. Саят-Нова 15
Тел.: (3741)565917, 564849
Факс:(3741)521356
E-mail: migma@migma.am
URL: www.migma.am

APST

Հայաստանում համաշխարհային մի շարք հանրահայտ ֆիրմաների միակ ներկայացուցիչ "APST" ընկերությունը առաջարկում է անգլիական, գերմանական, ֆրանսիական, իտալական, ճապոնական, ինդոնեզական օֆսեթ, պիտակային, կավճապատ, պատճենահանման A-4 չափի որակյալ *թղթերի, ավտարարքերի, փաթեթավորման նյութերի լայն տեսականի*: Աննախադեպ ցածր գներ, վճարման եւ զեղչերի ճկուն համակարգ:

Մեր հասցեն Երեւան 375051,
Նաիրի Զարյան 24
Հեռախոս՝ 25-11-98

Շինմոնտաժ

2002
Շնորհավոր Ամանոր

Wet 'n' Wild
AVON
CLIVEN
PRINCESSA
CRYSTAL

С этим купоном
Вы получите
5% скидку
в фирменном магазине
косметики и парфюмерии
AVON
Ереван, ул. Туманяна 38, тел. 538720

Ազգ, Առավոտ, Գինդ, Իրավունք,
Հայկական ժամանակ, Հայոց Աշխարհ,
Голос Армении, Деловой Экспресс,
Новое Время, Республика Армения, AIM

MILLENNIUM

ՀԱՅԿԱԿԱՆ 11 ԹԵՐԹԵՐԻ ԱՆՆԱԽԱԴԵՊ
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ 54000 ՏՊԱՔԱՆԱԿ

CONVERSE BANK
CORPORATION

«Կոնվերս Բանկը» հրավիրում է Ձեզ դառնալ բանկի հաճախորդ-գործընկեր և արդյունավետ համագործակցության միջոցով օգտվել ֆինանսական աշխարհում առկա շահավետ հնարավորություններից:
Բանկին առանձնահատուկ է մատուցվող ծառայությունների բարձր որակը և սպասարկման արագությունը, որոնք բարեհամբույրության հետ մեկտեղ ստեղծում են վստահության բացառիկ մթնոլորտ:
Ձեր հաջողության գրավականը Ձեր ճիշտ որոշումն է.
այնինքն՝ այսօր Ձեզ հարկավոր է վստահություն և մի քայլ դեպի «Կոնվերս Բանկ»:

Հասցե՝ ք. Երևան-51, Կոմիտասի պող. 49,
Հեռ: 239045, 230996, 545452
«Նոր Հաճըն» մասնաճյուղ, Կոտայքի մարզ, Չարենցի փ. 9, Հեռ. (024)43830
«Գյումրի» մասնաճյուղ, Շիրակի մարզ, Գ.Նժդեհի հրապարակ, 4բ շենք, Հեռ. (011) 4179
«Վանաձոր» մասնաճյուղ, Լոռու մարզ, Գ.Լուսավորչի փ. 54, Հեռ. (051)23152
www.cb.aic.net
«Անցեք մեզ մոտ և մնացեք Ձեզ ընտրյալ զգացեք»:

ԱՏԼԱՆՏԱ
Ամանորյա զեղչեր
(մինչեւ դեկտեմբերի 31-ը)

- Հեռուստացույցներ,
- Տեսամագնիտոֆոններ,
- Երաժշտական կենտրոններ,
- Համակարգիչներ և այլ կենցաղային ապրանքներ

Կիևյան 2,
Հեռ. 27-17-87
26-93-72
ժամը 10:00 - 21:00

СЕЙБОЛТ - АРМЕНИЯ
Saybolt

Международная независимая инспекционная компания, сертификаты которой принимаются во всех финансовых, судебных, банковских и государственных структурах мира

предлагает:

- ИНСПЕКЦИОННЫЕ УСЛУГИ
- ЛАБОРАТОРНЫЕ УСЛУГИ
- ЛАБОРАТОРИИ "ПОД КЛЮЧ"
- СТРАХОВАЯ ИНСПЕКЦИЯ
- ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ГРУЗ
- ПИЩЕПРОДУКТЫ
- МЕТАЛЛЫ
- СЫПУЧИЕ ГРУЗЫ
- МЕТРОЛОГИЯ И КАЛИБРОВКА
- КОНТЕЙНЕРЫ
- СЮРВЕЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ РАБОТ И КОНСУЛЬТАЦИИ
- ОПРЕДЕЛЕНИЕ РЫНОЧНОЙ СТОИМОСТИ НЕДВИЖИМОСТИ
- ОСОБЫЕ УСЛУГИ

Доверьтесь нам и Вы выиграете

Саят-Нова 33, кв. 29, 375001, Ереван, Армения
Тел. 54 25 90, Тел/факс (3741) 54 21 16
Мобил. (3749) 40 35 35, 40 72 45
E-mail: saybarm@mbox.amilink.net

ARMENIA TRAVEL + M

СДЕЛАЙТЕ ПРИЯТНОЕ СЕБЕ И БЛИЗКИМ
НОВОГОДНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ!!!

В АРМЕНИИ
$49
НОВЫЙ ГОД
В УЮТНОМ ДОМЕ ОТДЫХА „НОР АМБЕРД".
С 31 декабря по 3 января

ЗА ЕЕ ПРЕДЕЛАМИ

ФРАНЦИЯ /27.12.01-03.01.02/	вк.а/б	от $ 980	КИПР /15дней/	вк.а/б	от $ 630
ИТАЛИЯ /29.12.01-05.01.02/	вк.а/б	от $ 930	ЕГИПЕТ /8 дней/	вк.а/б	от $ 784
ИСПАНИЯ /29.12.01-05.01.02/	вк.а/б	от $ 950	ТАЙЛАНД /29.12.01-09.01.02/	вк.а/б	$ 1245
ЧЕХИЯ /04.01.02-11.01.02/	вк.а/б	$ 725	СОЧИ /ДАГОМЫС/ 5 дней	вк.а/б	от $ 390
ШВЕЙЦАРИЯ /29.12.01-03.01.02/		от $ 360			
АВСТРИЯ /12.01.02-19.01.02/		от $ 450	АНГЛИЯ /01.01.02-08.01.02/	вк. а/б	от $ 1080

г.Ереван, ул. Пушкина 9 Тел/Факс: (3741) 563 667, 562 104, 526 106, 543 379

ՄԵՏԱՂՅԱ ԴՌՆԵՐ

57-31-21.55-56-93

5 տարում հնարավոր է Սեւանի մակարդակը բարձրացնել 1 մետրով

Սակայն ինչպե՞ս, եթե փող չկա

Սեւանա լճի մակարդակի անկումը եւ էկոլոգիական վիճակի հավասարակշռության խաթարումը դարձել են երկրի ազգային անվտանգությանն սպառնացող հիմնախնդիրներ, որոնք երբեւէ կառավարության լրջագույն ուշադրությանը չեն արժանացել: Թերեւս այդպես էլ շարունակվեր, եթե խորհրդարանը նրան չպարտադրեր հիմնախնդրի լուծման համալիր ծրագիր մշակել: Թեեւ ժամկետների խախտմամբ կառավարությունն ի վերջո մշակել ներկայացրել է օրենսդրի դատին:

Ծրագիրը, որն իրագործվելու է 30 տարվա ընթացքում, առաջնահերթ խնդիր է դրել, նախ՝ բարձրացնել լճի ջրի մակարդակը, որն արդեն մոտենում է թույլատրելի նվազագույնին, երկրորդ՝ աշխատանքներ տանել լճի էկոլոգիական հավասարակշռության վերականգնման ուղղությամբ: Այս միջոցառումների ընդհանուր արժողությունը ֆանտաստիկ թվերի է հասնում Հայաստանի նման երկրի համար՝ կազմելով մոտ 305 մլն ԱՄՆ դոլար: Չնայած հաշվարկվել են ընդհանուր ծախսերն, այնուամենայնիվ, ծրագրում կոնկրետ ներկայացված չէ՝ որտեղի՞ց է ակնկալվում այդ գումարների մեծ մասը, որոնք նշված են որպես արտաքին ֆինանսավորման աղբյուրներ եւ թե ի՞նչ համամասնությամբ են դրանք ծախսվելու կոնկրետ միջոցառումների համար տարեկան եւ ամսական կտրվածքներով: Այս տեսակետից ներկայացված ծրագիրը գրեթե անիրագործելի է համարում ԱԺ պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Վիկտոր Դալլաքյանը. «Դա նշանակում է փաստաթուղթ, որը չի կատարվի, քանի որ ֆինանսական որեւէ աղբյուր նշված չէ: Երկրորդ՝ ծրագրում նշված չեն տարեկան ջրթողումների նվազագույն եւ առավելագույն սահմանները եւ դրանք ամսական կտրվածքով: Ավելին՝ նշված է, որ կառավարությունն արտակարգ իրավիճակներում կարող է համապատասխան փոփոխություններ կատարել, որը «Սեւանա լճի մասին» օրենքի 30-րդ հոդվածի պահանջի խախտում է, քանի որ եթե արտակարգ իրավիճակներ եղան, ըստ օրենքի, կառավարությունը պետք է դիմի ԱԺ-ին, ներկայացնի՝ ինչ է նշանակում արտակարգ այդ իրավիճակը եւ ինչքան ջուր պետք է բաց թողնվի: Իսկ մենք պետք է դա հաստատենք, որից հետո միայն կառավարությունը պետք է որոշակի գործողություններ իրականացնի»:

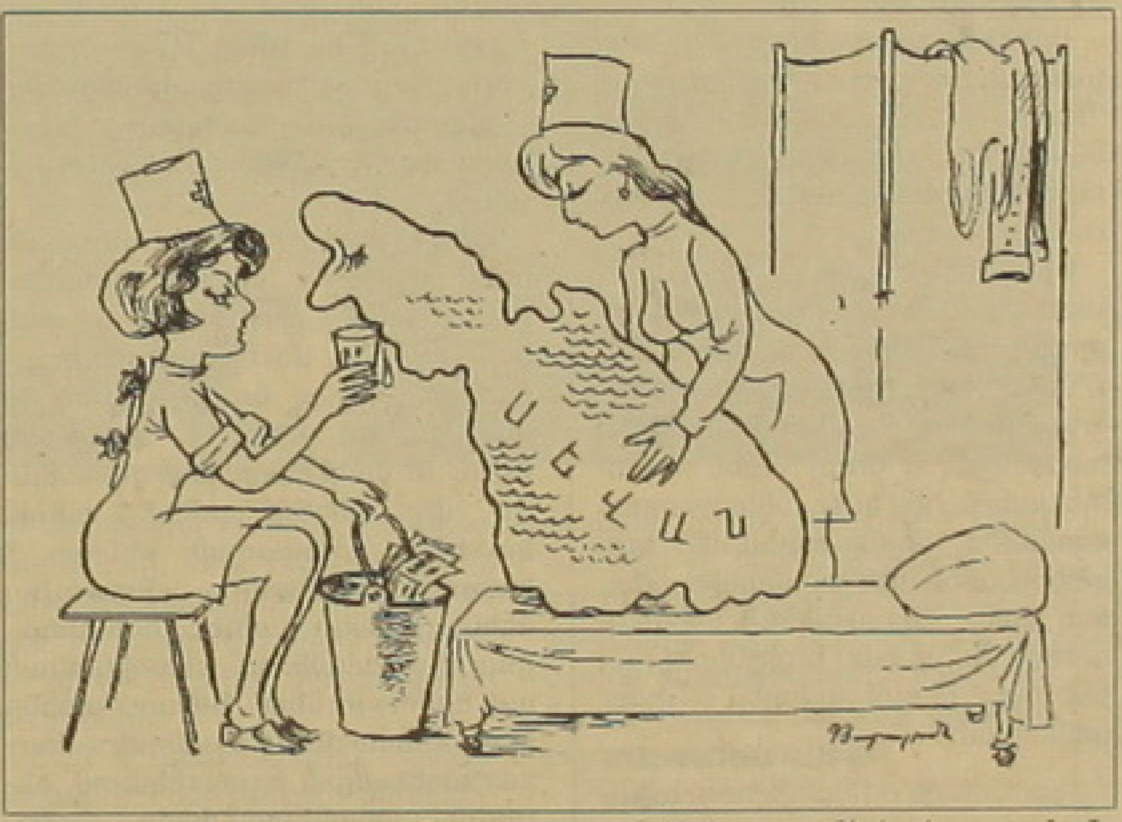

Բնապահպանության նախարարությունը, որի վրա էր դրված ծրագրի ներկայացման պատասխանատվությունը, պատրաստ է վերանայել վերջին դիտողությունը: Այդ նախարարության ղեկավար Վարդան Այվազյանը, սակայն, Սեւանա լճի ներկայիս իրավիճակը ոչ մի կերպ չի ուզում կապել ջրի բացթողումների չարաշահումների հետ, այն առավելապես բացատրելով գոլորշիացման բարձր մակարդակով: Նախարարն անգամ փորձում էր համոզել, որ ձմռանը եւ ամռանը գոլորշիացումը նույն մակարդակի է եղել: Եվ չնայած դրան, նախարարությունում համոզված են, որ ֆինանսական նորմալ հոսքերի դեպքում իրենց կհաջողվի մշակված հնգամյա ծրագրի շրջանակներում եւ 114 մլն դոլարի առկայությամբ 5 տարվա ընթացքում Սեւանա լճի մակարդակը բարձրացնել 1 մետրով: Դրա համար նախատեսված է հաջորդ տարի ավարտին հասցնել Որոտան-Արփա թունելի կառուցման աշխատանքները, շահագործման հանձնել Եղվարդի եւ հանրապետության մի շարք այլ ջրամբարները, որոնց շնորհիվ հնարավոր կդառնա մեծ քանակությամբ լճի ջուրը տնտեսել: Իսկ դա կատարված հաշվարկներով յուրաքանչյուր տարի լճի մակարդակը կբարձրացնի 20-25 սմ-ով:

Այս հեռանկարից ոգեւորված էկոլոգիական հարցերով զբաղվող ԱԺ հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Թադեւոսյանը կարծում է. «Մենք պետք է հնարավորություն ունենանք միջազգային ատյաններին ասելու՝ տեսեք. սա է ծրագիրը, բայց մեր բյուջեն, ցավոք, ամբողջությամբ ֆինանսավորել չի կարող, մնացած մասը խնդրում ենք դուք տվեք: Թե ինչ պայմաններով, այլ խնդիր է: Դա կարող է լինել միջպետական վարկի տեսքով եւ համատեղ շահագործման միջոցով, ասենք, հանգստյան գոտիներում կամ ձկնարտադրության ոլորտում: Կարող ենք համատեղ կատարելագործել ձկնարտադրության տեսակները, կամ ստեղծել արդիական պահածոյի գործարան: Ուղիներ կա եւ պետք է աշխատել»:

Այս ամենը ներկայումս միայն երազներ են, որոնց իրականացման համար կոնկրետ միջոցներ ու գումարներ են պետք: Կառավարությունն առայժմ լռում է, թե ինչպես է 30 տարվա ընթացքում այդքան գումար ձեռք բերելու, սակայն դեռեւս նախորդ տարի Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության կազմակերպության շրջանակներում հայ պատգամավորները եւ հատկապես Վիկտոր Դալլաքյանը վստահեցնում էին, թե ճգնաժամից դուրս գալու ռեալ ծրագիր ունենալուց հետո կարելի է այդ կազմակերպությունից գումարներ ձեռք բերել՝ խնդիրը կարգավորելու: Այդ գործընթացը վերջնական արդյունք կարող է տալ արդեն փետրվարին ՍԾՏՀ նախարարների խորհրդի նիստում: Ըստ այդ կազմակերպության խորհրդարանական վեհաժողովի փոխնախագահ Վ. Դալլաքյանի. «Մենք հասել էինք հաջողության, որ Հայաստանի պատվիրակությունն այդ խնդիրը ներկայացրեց ՍԾՏՀ ԽՎ լիագումար նիստին եւ համապատասխան որոշումն ընդունվեց: Կազմակերպության նախարարների կոմիտեն փետրվարին կքննարկի այդ հարցը եւ վերջնական որոշում կկայացնի: Հայաստանի գործադիր իշխանությունը եւ հատկապես արտգործնախարարը պետք է այս առումով լուրջ աշխատանք տանեն»:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Խորհրդարանական շոուներ որոշ պատգամավորների մտքի թռիչքներով

Կառավարությունը խուսափում է առաջարկների ընդունումից

Յուրաքանչյուր կառավարության [illegible] գործելաոճն է դարձել ավելի փոքր բյուջե ներկայացնել, քանի որ մշտական մտավախություն կա չկատարելու: Դրան զուգահեռ յուրաքանչյուր խորհրդարան բյուջեն մեծացնելու առաջարկներ է ներկայացնում, որոնք առնչվում են հիմնականում ծախսերի ավելացմանը: Այս տարվա բյուջեն ընդունելիս գրեթե որեւէ առաջարկ կառավարությունը չընդունեց՝ համոզելով օրենսդրին, որ որեւէ ոլորտից չի կարող որեւէ չափով գումար տեղափոխել այլ ոլորտի ծախսերը հոգալու այն շատ պարզ պատճառով, որ եկամուտները ծայրաստիճան սահմանափակ են:

Նույն սցենարը կրկնվում է 2002-ի բյուջեի ընդունման պրոցեսում, եւ կառավարության նման բացատրություններին անտարբեր, երկրի «նվիրյալները» ծախսերը մեծացնելու առաջարկներ են ներկայացրել: Ըստ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանի, ստացել են մոտ 50 էջանոց 300-ից ավելի առաջարկներ 16 մլրդ դրամի չափով ծախսերի ավելացմամբ: Որպես կանոն այդ առաջարկների հիմքում համապատասխան չափով եկամուտների աղբյուրներ պատգամավորները չեն նշում: Եվ ոչ միայն այն պատճառով, որ այդպիսիք չեն գտնում, այլ հիմնականում... պարզապես ծանոթ չեն բյուջեին ընդհանրապես:

Շատերի համար դա կարեւոր էլ չէ: Ի վերջո կարելի է, չէ՞, շոուներ սարքել եւ խորհրդարանի ամբիոնն ազգի կարիքների մասին մտահոգությունների եւ սեփական ազգանվեր առաջարկների կարեւորության մասին լոլոներ կարդալու տեղ դարձնել: Կամ էլ ոչ ավել, ոչ պակաս սեփական խնդիրները կառավարության աչքը մտցնելով ընդդիմություն խաղալ:

Օրինակ, Ազգային միաբանության ղեկավար Արտաշես Գեղամյանը, ինչպես եւ խոստացել էր, հանրապետության նախագահի դեմ իրենք իրենց բնորոշած «հայրենանվեր» «ազգապահպան» մեծ գործը համեմեց տնտեսական հաշվարկներով, որոնցով իբր ապացուցում էր, թե 40 հազար աշխատատեղեր կարող էին բացվել, քանի որ Քոչարյանի պաշտոնավարման երեք տարվա ընթացքում... 100 հազարից ավելի աշխատատեղ է փակվել: Այդպես է, թե ոչ՝ վերլուծության կարիք ունի: Սակայն որ հնչեցվածը զուտ քաղաքական ամբիցիաներին հագուրդ տալու միտում ունի՝ ակնհայտ է:

Նույնը կարելի է ասել նաեւ «Հայաստան» խմբի ղեկավար Մյասնիկ Մալխասյանի մասին: Ըստ այս պատգամավորի տրամաբանության, էներգետիկ ոլորտից նախկին երկրապահները չպիտի գործից ազատվեին, քանի որ... ժամանակին Հայաստանի համար են կռվել: Թե ինչ ուղղակի կապ կարող է ունենալ դա բյուջեի հետ, թերեւս միայն պրն Մալխասյանը գիտի, բայց թե ինչով է, ասենք, նախկին երկրապահը ոհմա տարբերվում սովորական քաղաքացուց՝ մնում է անհայտ:

Հասկանալի է՝ այս պայմաններում կառավարությունը ցանկանար էլ, չէր կարող ընդառաջել բոլոր պատգամավորների առաջարկներին: Վարդան Խաչատրյանի մեկնաբանությամբ. «Պատգամավորների նշածը, ասենք, թե նպաստառուների ցուցակը նվազել է, զարմանալի է, քանի որ դրա համար պետք էր ուրախանալ: Այդ դեպքում բերենք ցուցակները 3, 4, 10 մլն դարձնենք եւ ուրախանանք, հպարտանանք, որ մեր աղքատ նպաստառուների ցուցակներն ավելի մեծ են: Այդպիսի էլի բաներ կային, որ, իմ համոզմամբ, վկայում են, որ շատերը ոչ ծանոթացել էին բյուջեին, եւ ոչ էլ քննարկումների են մասնակցել: Ընդամենը կարող եմ ասել, որ հետաքրքիր էր ուսումնասիրել մարդկանց տրամաբանությունը, նրանց ուղեղի թռիչքը: Հնչեցին որոշ թվեր, որոնք բյուջեի հետ ընդհանրապես կապ չունեին եւ դրանց մասին ոչինչ ասել չեմ ուզում:

Ինչ վերաբերում է ներկայացված առաջարկներին, որոնք գումարային արժեքով 16,4 մլրդ դրամ են, հասկանալի է, որ բյուջեն դրանք ընդունելու հնարավորություններ չունի: Հիմնականը՝ կապված աղետի գոտու հետ, կարծում եմ, կարեւոր է: Եթե բյուջեում չընդգրկենք, թերի կլինի: Եկամուտների ավելացման մասով միայն առաջարկություն կար ԿԲ-ին՝ ծախսերը կրճատել 3,5 մլրդ դրամով, բայց տարիներ շարունակ բացատրում ենք, որ դա չի կարող ծախսեր ավելացնել այս բյուջեում»:

Գ. Ա.

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏ

Պողոս Պողոսյանի սպանության գործը դատարանում

Հանրապետության գլխավոր դատախազ Արամ Թամազյանին երեկ ուղղված հարցերի գերակշիռ մեծամասնությունը վերաբերում էր «Առագաստ» սրճարանում Պողոս Պողոսյանի սպանության գործին: Նա ասաց հետեւյալը.

– Պողոս Պողոսյանի գործն իմ վերահսկողության ներքո է, ես գիտեմ առաջին էջերից մինչեւ վերջինը: Ամենաուշը վաղը (այսօր-Ա. Մ.) գործը կուղարկվի Կենտրոն համայնքի դատարան: Աղամալ Հարությունյանը մեղադրյալի կարգավիճակում է: Նա կալանքի տակ չէ, եւ իրեն մեղավոր չի ճանաչել: Նրա փաստաբանը միջնորդել է քրեական գործը կարճել այդ մասով, սակայն քննիչը մերժել է: Քննիչի նախաքննությունից ես գոհ եմ, որովհետեւ արվել է բազմակողմանի, օբյեկտիվ եւ լրիվ: Հարցաքննվել են զուգարանի դիմացի սեղանների մոտ եղած բոլոր մարդիկ՝ մասնավորապես Պողոս Պողոսյանի հետ եղած Ստեփան Նալբանդյանը, Յուրա Նավոյանը, Սերժ Պապանցյանը: Հաջորդ սեղանից՝ Փարաջանովի տուն-թանգարանի տնօրեն Զավեն Սարգսյանը, Փարաջանովի կինը եւ Ուկրաինայից ռեժիսոր Ռոման Բալայանը, մյուս սեղանից՝ Ծառուկյան ազգանունով մի անձնավորություն, որը կապ չունի հայտնի Ծառուկյանի հետ, բացի այդ՝ նաեւ լրագրողներ եւ այլք:

Մեր պատկերացմամբ եւ գործի տվյալներով՝ այստեղ մեղքի անզգուշ ձեւն է: Դատավարության ժամանակ խորհուրդ եմ տալիս ուշադրություն դարձնել դատաբժշկական փորձագետի եզրակացությանը եւ նրա հարցաքննությանը, որը վերաբերում է վնասվածքի պատճառման մեխանիզմին:

Քիմիական արդյունաբերությանն անհրաժեշտ է էժան գազ

Երեկվա կառավարության նիստի ընդմիջմանն ամենազրուցասեր նախարարը Կարեն Ճշմարիտյանն էր, որը պատասխանելով լրագրողների հարցերին՝ մի քանի նոր տեղեկություններ հաղորդեց արդյունաբերության, մասնավորապես քիմիայի բնագավառից: Անդրադառնալով ուկրաինական «Ինտերկոնտակտի» կողմից «Նաիրիտ-1»-ի բաժնետոմսերի ձեռքբերման պայմանագրին՝ նա նշեց, որ ընկերության ղեկավարների այս այցելության ժամանակ այն չկնքվեց, որովհետեւ ուկրաինացիները պետք է դեռեւս բիզնես-ծրագիր ներկայացնեն, իսկ Հայաստանի կառավարությունը հավանություն տա պայմանագրի նախագծին: Ուկրաինական ընկերության ներկայացուցիչները «Նաիրիտի» աշխատանքն արդյունավետ դարձնելու համար անհրաժեշտ են համարել էժան գազի ներմուծումը: Նույն պատճառով ներկայումս չի աշխատում Վանաձորի «Պրոմեթեյ-քիմպրոմը», որի ղեկավարությունը ռուսական «Գազպրոմի» հետ բանակցում է քիմհամալիրին էժան գազ մատակարարելու ուղղությամբ: Նախարարը տեղեկացրեց նաեւ, որ մոտ օրերս «Դողագործի» վերաբերյալ նորություններ կլինեն:

Կարեն Ճշմարիտյանն անդրադարձավ երկրի արտաքին առեւտրի տարեկան ցուցանիշներին: Ըստ նրա, արտահանման աճը 12 տոկոսից պակաս չի լինի, իսկ ներմուծումը չնչին աճ կունենա, որից առեւտրային բացասական հաշվեկշիռը կնվազի:

Ա. Մ.

1700-ամյակի երեկո Պրահայում

Դեկտեմբերի 11-ի երեկոյան Պրահայի Կայսերշտեյնսկի պալատում տեղի ունեցավ Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին նվիրված տոնական համերգ՝ հովանավորությամբ Ավստրիայում Հայաստանի դեսպանության եւ չեխահայ համայնքի: Ու թեեւ սպասվում էր, որ Վիեննայից կժամանի նաեւ Կենտրոնական Եվրոպայում հայ եկեղեցու առաջնորդ Մեսրոպ արք. Գրիգորյանը, սակայն անհայտ պատճառներով սրբազանն այդպես էլ չժամանեց, եւ երեկոն անցավ առանց հայ եկեղեցու ներկայացուցչի: Մինչդեռ երեկոյի հրավիրյալների շարքում էին չեխական եկեղեցու եւ կառավարության ներկայացուցիչներ, արվեստի ու գիտության երեւելի դեմքեր, չեխահայ մտավորականներ ու գործարարներ: Երեկոյի համերգային մասից առաջ 150-ից ավելի ներկաներին ողջունեց Ավստրիայում Հայաստանի դեսպան Ջիվան Թաբիբյանը, որը համատեղության կարգով դեսպան է նաեւ Չեխիայում: Նախ իր ուրախությունը հայտնելով Չեխիայում նման միջոցառում անցկացնելու կապակցությամբ, դեսպանը մի փոքր պատմական անդրադարձ կատարեց:

«Հայերն ու չեխերը հավատարիմ են իրենց լեզվին եւ ունեն նաեւ որոշակի զգացական կապ: Հարաբերաբար փոքր ժողովուրդների համար լեզուն ու կրոնն ազգային ինքնագիտակցության մասն են կազմում: Չեխիայում կազմակերպված այս հանդիսությունը ինչ-որ տեղ այդ իմաստն ունի: Մեր ազգային գիտակցությունը մեր պատմության վրա է հիմնված: Այդ է պատճառը, որ մեզ համար 1700-ամյակը մեծ իմաստ ունի, իսկ չեխ ժողովրդի՝ այս տարեդարձի գնահատականը մեզ համար առավել մեծ իմաստ է ստանում: Հաճախ չի պատահում, որ ժողովուրդը 1700-ամյակ է տոնում: Մեզ համար այդ թվականը նշանակում է, որ Հայաստանը, հակառակ իր աշխարհագրական դիրքին, իր հայացքը դարձրել է դեպի Արեւմուտք ու քրիստոնեական արժեքներ: Մեր աշխարհագրությունը մեզ դնում է Արեւելքում, եւ մեր կրոնն ու մեր արժեքները մեզ դնում են Արեւմուտքում»*:

Իր խոսքում դեսպան Թաբիբյանը շեշտեց, որ պատմության ընթացքում հայ ժողովուրդը հաճախ է կասկածի պայքար մղել իր հավատքի պահպանման համար: «Մեզ համար հավատքը միայն կրոն չէ: Քանզի հայ լինելը նախեւառաջ Հայ առաքելական եկեղեցուն պատկանել կնշանակի», ասաց նա: Իր ելույթի վերջում դեսպան Թաբիբյանը շնորհակալություն հայտնեց երեկոյի բոլոր կազմակերպիչներին եւ 1700-ամյակի հետ 10-ամյա անկախություն տոնող Հայաստանի բոլոր բարեկամ ժողովուրդներին: Երեկոն հայկական միջնադարյան շարականների հիասքանչ կատարմամբ բացեց չեխական «Մուզիկա պոետիկա» երգչախումբը՝ էվժեն Կինդլերի գլխավորությամբ: Իսկ վերջին չորս տարիներին Չեխիայում բնակվող օպերային երգիչ Արմեն Կարապետյանը (բաս) ներկաներին հիացրեց «Պողիկտոս» եւ «Դավիթ Բեկ» օպերաներից երկու արիաների, Կոմիտասի «Հայաստան» եւ «Մայր Արաքսի ափերով» ժողովրդական երգերի կատարումներով: «Լեբլեբիջիից» Հոր-հոր աղայի քառյակների կատարումը բուռն ծափահարությունների պատասխանն էր: Երեկոյի համերգային մասը եզրափակեց Պրահայում ստեղծագործող ջութակահար Տիգրան Պետրոսյանը՝ հանդիսատեսին զարմացնելով նաեւ իր ստեղծագործություններից մեկի դաշնամուրային կատարումով:

Այնուհետեւ Կայսերշտեյնսկի պալատի մեկ այլ դահլիճում բացվեց Պրահայում ստեղծագործող 14 հայ նկարիչների ցուցահանդեսը, որին հետեւեց պաշտոնական հյուրասիրությունը:

Իբրեւ հետգրություն, չենք կարող չնշել, որ Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի գրասենյակի աջակցության դեպքում (ինչը նախապես խոստացվել էր երգիչ Արմեն Կարապետյանին, իսկ հետո անհայտ պատճառներով չեղյալ համարվել) երեկոյին կարող էին մասնակից դառնալ նաեւ Հայաստանում ստեղծագործող մեր մի շարք երգիչներ ու խմբեր, ինչը, ցավոք, այդպես էլ չիրականացավ:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ,
Պրահա

(*) Հայաստանը ներկայացնող դիվանագետի համար նման մտքերը վտանգավոր են եւ աններելի: Խմբ.

Լողանա՞լ, թե՞ չլողանալ

Հարցրե՞լ եք արդյոք, թե ինչո՞ւ հայոց համազգային չլողանալու շարժմանը փոխարինելու չեկավ ամեն օր լողանալու շարժումը: Հիշո՞ւմ եք, ինչպես սկսվեց չլողանալու շարժումը: Մի «ազգային» պարտիկ Թատերական հրապարակում մեկ ամիս, թե 40 օր, լավ չեմ հիշում, առանց լողանալու պառկեց վրանում եւ դարձավ չլողանալու շարժման հիմնադիրը: Չար լեզուներն էլ ասում էին, թե մորուքի մեջ ոջիլ է ընկել: Զրկվեցինք լույսից, ջրից ու լողանալն էլ դարձավ տոն, որ մեզ հետ չէր: Մեզ հետ էր միայն «կռուշկան», որից մեր բնակչությունը թե երբ կազատվի, դեռեւս հայտնի չէ:

Երեւանում հայ գործարարները շքեղ հյուրանոցներ են կառուցում լողավազանով, սաունայով, պետք լինի՝ կփակեն, տեղը նոր կազինո կկառուցեն: Իսկ բարեգործական բաղնիք կառուցելու գաղափարը ոչ մեկին չտանջեց: Մեկը չասաց. «Բարեգործական բաղնիքների համալիր կառուցենք բոլոր շրջաններում, որ մեր ժողովրդի վրայից «անուշահոտ» բուրմունք չարձակվի»:

Պատմում են, որ 70-ական թ. Վիետնամից ուսանողներ են եկել Երեւան՝ սովորելու: Հանրակացարանի պարետը նրանց ստիպողաբար շաբաթը երկու անգամ տարել է բաղնիք: Վիետնամցիներին շաբաթը երկու անգամ ենք լողացրել, մեր ժողովրդին գոնե շաբաթը մեկ անգամ լողացնենք: Հետո էլ ասում ենք մեր ժողովուրդը ջղային է: Փորձենք կենցաղի բոլոր հարմարավետ պայմանները ստեղծել ու կտեսնենք, թե ժողովուրդը ինչպես է փոխվում, եվրոպացու պես ժպտում ու հմայում: Քաղաքում գոնե մի ավտոմատ լվացքատուն կբացվի՞ մի օր, որ մեր կանանց ձեռքերը սառը ջրից չփայտանան ու չսառչեն: Թե՞ դարձել ենք անտարբեր ինքներս մեր նկատմամբ ու որոշել ենք անվերջ մնալ հոգսաշատ: Մեր կենցաղի ու հիգիենայի պայմանները բարձր մակարդակի հասցնելը, թվում է, կարեւոր չենք համարում: Քաղաքակիրթ երկիր դառնալու երկար ճանապարհ ունենք անցնելու, բայց մեր որակն ու տեսակը հանկարծ չկորցնենք, գլխավորը թողած՝ երկրորդականի հետեւից չվազենք, գիտություն ու տեխնիկա զարգացնելու փոխարեն՝ արեւելյան երգեր երգելով ու լոտո խաղալով չտարվենք:

Ռ. Պ.

ՄՈՍԿՎԱ

Նահանգապետ Գրոմովը գոհ է հայ շինարարներից

Ինչի՞ մասին կարող են խոսել պետական բարձրաստիճան պաշտոնյաները, պատահաբար հանդիպելով մոսկովյան շքեղ ռեստորաններից մեկում՝ «Արմենիա» հանրահայտ խանութից ոչ հեռու գտնվող «Պուշկինում»: Եթե նկատի ունենանք, որ խոսքը ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Մոսկվայի մարզի նահանգապետ Բորիս Գրոմովի մասին է, ապա դժվար չի լինի գուշակել նաեւ թեման: Ասում են, գեներալ նահանգապետն իր գոհունակությունն է արտահայտել, թե ինչպիսի ակտիվությամբ են իր մարզում աշխատել հայ շինարարները:

Երեւի պատահական չէ, որ առաջինը հենց դա հիշեց Մոսկվայի մարզի ղեկավարը. վերջերս հայ շինարարները հաղթեցին մարզի խոշորագույն գերարդիական մարզահամալիրի՝ «Օլիմպիյսկի» սառցապալատի կառուցման մրցույթում:

Ավելի ճիշտ, խոսքը ռուսաստանյան «ԲԱՄՈ» հայտնի ընկերության մասին է, որի տերերը ոչ պակաս հայտնի Մուրադյան եղբայրներն են: Հիմա նրանք ընդամենը մեկ տարում պետք է կառուցեն 8000 քմ մակերեսով մարզահամալիր, որը, հոկեյի դաշտից բացի, կունենա լողավազան, թենիսի 3 խաղահրապարակի վերածվող ձեռնագնդակի դահլիճ, հանդիսային, վարչական եւ տեխնիկական այլ շինություններ: Եվ այս ամենը կմարմնավորվի ոչ ստանդարտ ճարտարապետական պլաստիկայով, ձեւավոր ապակեպատմամբ, նորագույն նյութերով:

Ինչպես հայտնի է, «ԲԱՄՈ»-ն մասնագիտացված է մետաղակառուցվածքային եւ ապակե-ալյումինային շենքերի կառուցման մեջ: Հենց մերձմոսկովյան Սոլնեչնոգորսկ քաղաքում է գտնվում ֆիրմայի գործարանը, որն արտադրում է այդ արդիական կոնստրուկցիաները: Բայց այսօր իսկական շինարարական վերելք ապրող Մոսկվայում եւս կարելի է տեսնել զգալի թվով շենքեր, որոնցում զգացվում է «ԲԱՄՈ»-ի «ձեռագիրը»: Դրանց թվում է վերջերս հրդեհից հետո վերակառուցված ծովային նավատորմի շենքը Կարմիր հրապարակից երկու քայլի վրա, Ռուսաստանի ամենաարդիական «Դոմոդեդովո» օդանավակայանը, Կուրսկի կայարանի դիմաց (ուր մի ժամանակ գնացքներ էին ժամանում Հայաստանից) կառուցվող վիթխարի առեւտրային կենտրոնը եւ այլն: Ամբողջ թափով ընթանում է նաեւ մոսկովյան առաջին երկնաքերներից մեկի՝ «ԲԱՄՈ»-ի բիզնես-կենտրոնի շինարարությունը Վերնադսկու պողոտայում: Շենքում կլինեն գրասենյակներ, ռեստորաններ, սրճարաններ, Լենինյան բլուրներին նայող դիտահարթակ, խանութներ, մարզահամալիր եւ մի քանի բնակելի հարկ: Այս ամենն իրենց ոճով հիշեցնում են Նյու Յորքի նշանավոր Թրամփի աշտարակները, որոնք այսօր դարձել են այդ քաղաքի խորհրդանիշները: Իրենց տիրոջ՝ միլիոնատեր Դոնալդ Թրամփի պատմության նման, որը շինարարական հասարակ կապալառուից հասավ հարստության ու փառքի բարձունքներին, դրանք դարձել են ամերիկյան երազանքի իրականացման խորհրդանիշը:

Բայց դա, ինչպես ասում են, արդեն ուրիշ պատմություն է:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ,
Մոսկվա-Երեւան

ՅԱՆՈՒՆ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

Արաբը...

Սոս երկու ամիսէ ի վեր շարունակուող ամերիկեան հակաահաբեկչական քարոզչական արշաւը, հակաիսլամականի կողքին, հակաարաբական տրամադրութիւն ստեղծեց աշխարհով մէկ:

Որպէս նոր բնակիչը այս երկրին, այստեղ, Հայաստանի մէջ ալ սկսայ շօշափել նմանօրինակ տրամադրութիւն, բան մը, որ կը թուի թէ նոր չէ, սակայն ամերիկեան քարոզչութիւնը բաւական հրահրած է զայն:

Յաճախ ականջիս կը հասնին արաբներու նկատմամբ ոչ բարենպաստ արտայայտութիւններ: Որեւէ ահաբեկչական գործողութեան մասին, որեւէ լրատուութեան առթիւ՝ «երեւի արաբներն են նորից» արտայայտութիւնը: Կարծես «ահաբեկչութիւն» եւ «արաբ» բառերը հոմանիշ դարձած են:

Անկախ դասական դարձած այն պատմութիւններէն, թէ ինչպէս արաբը փրկեց, խնամեց ջարդէն ճողոպրած հայու խլեակները, մինչեւ որ դարձան լիարժէք քաղաքացի ու կերտեցին կենսայորդ հայկական գաղութներ, այո, անկախ այս ճշմարտութենէն, ես, որպէս արաբական երկրի քաղաքացի, գոնէ իմ ծնած ու ապրած երկրիս ու անոր տեղացի ժողովուրդին մասին կրնամ այնքան դրական բաներ թուել, որոնք կրնան վերջ չունենալ:

Բոլոր արաբներն ալ, ինչ-որ չափով, նոյն յատկութիւններն ունին, սակայն, աւելի առարկայական ըլլալու համար խօսիմ սուրիացի արաբ ժողովուրդի բարեմասնութեանց մասին, որոնք կրնան եւ օրինակ ծառայել հայերուս համար, մենք, որ յաճախ անտեղի կերպով կը յոխորտանք մեր առաւելութիւններով:

Արաբին նման բարի ժողովուրդի քիչ կը հանդիպիս աշխարհի վրայ:

Արաբը երբ դէմդ կ'ելլէ, ծանօթ թէ անծանօթ, անպայման կը բարեւէ՝ «Բարեւը Աստուծոյն է»: Ես, ահաւասիկ, երբ ամիսէ ի վեր կ'ապրիմ Երեւանի մէջ ու տակաւին իմ ապրած բազմայարկ շէնքիս հարիւրեակ մը բնակիչներէն ոչ մէկը բարեւած է զիս կամ ալ մօտեցած, ծանօթանալ ուզած եւ օգնութիւն առաջարկած. բան մը, որ արաբ դրացիդ անպայման կ'ընէ:

Արաբին քով ինքզինքդ մինակ չես զգար, արաբին հարեւանութեամբ ինքզինքդ օտար չես զգար: Բան մը հարցուր, օգնութիւն մը խնդրէ ու տես թէ ինչպէս կը վերաբերի:

Գնա, պատահական արաբէ մը գնում մը ըրէ եւ յանկարծ անդրադառնալով որ հետդ դրամ մոռցած ես վերցնել, կամ բաւարար գումար չկայ մօտդ, փորձէ գնածդ ձգել ու երթալ դրամ բերելու: Խանութպանը ասիկա ամօթ համարելով կը ստիպէ, որ ապրանքդ առնես տանիս, յետոյ կը բերես, ի՞նչ կ'ըլլայ որ...

Մարդոց հանդէպ հաւատք ունին. բան մը, որ վաղուց կորսուած կը տեսնեմ այստեղ:

Քեզ խաբելու, մոլորեցնելու ու շորթելու մասին չի մտածեր արաբը, որուն հետ կրնաս հանգիստ գործակցիլ:

Կրնա՞ք պատկերացնել որ արաբին հետ կարելի է շատ մեծ գումարներով գործարքներու մէջ մտնել եւ նոյնիսկ փաստաթուղթերու կամ վկաներու կարիքը չզգալ, խօսքդ բաւարար է:

Չկա՞ն այս ըմբռնումներուն հակապատկերները, կան, անշուշտ, որ կան, ի վերջոյ հրեշտակներ չեն բոլորը, սակայն խօսքս ընդհանուր երեւոյթին մասին է:

1988-ի երկրաշարժին, երբ Հալէպն ալ միւս բոլոր հայագաղութներուն նման լծուած էր դրամահաւաքի եւ օգնութեան աշխատանքներուն, Հալէպի մեր Առաջնորդարանի աստիճաններէն բարձրացող ծերունի մը կը նկատուի, որուն արաբական տարազը այն տպաւորութիւնը կը ձգէ, թէ մարդը սխալ տեղ եկած է: Երբ իրեն հարց կուտան, թէ ի՞նչ կուզէ, «երկրաշարժի համար դրամ չէ՞ք հաւաքեր այստեղ», կ'ըսէ ու կը մօտենայ քարտուղարութեան խճողուած սեղանին ու ծոցէն ծրար մը դուրս բերելով, պարունակութիւնը կը պարպէ սեղանին վրայ ու ներկաներուն զարմացական հայեացքներուն տակ. «Ես հաւատացեալ մահմեդական եմ, կ'ըսէ, մենք ամէն տարի մեր տարեկան շահի տասնորդը պէտք է տանք աղքատներուն կամ բարի նպատակին համար, լսեցի ձեր երկրին մէջ պատահածին մասին, այս տարուան նուէրն ալ ձեր ժողովուրդին թող երթայ՝ երկու հարիւր յիսուն հազար սուրիական...»:

Յանուն ճշմարտութեան պէտք է նշել, որ ոչ մէկ տեղացի արաբ մերժած էր օգնութիւն ցուցաբերել երկրաշարժի աղէտեալներուն, երբ դիմուած էր իրենց, սակայն այս պարզ, անգրագէտ մարդուն ժեսթը հիւրայատուկ էր:

Արաբը... իրենց մէջ պիտի ապրիս, որ ճանչնաս զիրենք:

Չերկարեմ: Կը զգամ, որ արաբին պատկերը աղաւաղուած է այստեղ (եւ շատ ուրիշ տեղեր՝ արեւմտեան ու սիոնիստական քարոզչութեան հետեւանքով): Չեմ ակնկալեր, որ այս գրութեամբ, մոգական գաւազանի նման վերականգնեմ այդ պատկերը, սակայն, թող ասիկա հրաւէր մը ըլլայ արաբը աւելի լաւ ճանչնալու ու չճանչցած վճիռ չարձակելու:

ՅԱԿՈԲ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ,
Երեւան

Իսրայելն Արաֆաթին «խաղից դուրս» հայտարարեց

Չորեքշաբթի երեկոյան պաղեստինյան ինքնավար տարածքներում ծավալված հակաիսրայելական ահաբեկչությունների նոր ալիքը նոր առիթ տվեց որ Իսրայելի կառավարությունը կտրուկ միջոցների դիմելու: Արիել Շարոնի կառավարությունն Արաֆաթին պատասխանատու համարեց վերջին ահաբեկչությունների եւ դրանց զոհերի համար: Այսրհորդանանում եւ Գազայում Իսրայելը լայն պայքար է ծավալել մասնավորապես «Համաս» եւ «Իսլամական ջիհադ» կազմակերպությունների դեմ, որոնք ահաբեկչությունների մեծ մասի հեղինակներն են:

«Մենք կարծում ենք, որ Արաֆաթը [illegible]ող գործընկեր լինել հաշտության բանակցություններում, ուստի պետք է հույս դնենք միայն մեզ վրա», կառավարության նիստում հայտարարեց Իսրայելի արդարադատության նախարար Մեիր Շիտրիտը: Նիստը դեռ չավարտված՝ իսրայելական օդուժը հարձակումներ սկսեց պաղեստինյան մի շարք օբյեկտների վրա: «F-16» ռազմօդանավերը Գազայում եւ Նաբլուսում 4 ժամ ռմբակոծում եւ հրթիռակոծում էին պաղեստինյան իշխանությունների նստավայրերը, ինչպես նաեւ Գազայի միջազգային օդանավակայանը: Ռամալլահում բազմաթիվ հրթիռներ արձակվեցին Արաֆաթի շտաբի վրա: Քաղաք մտան իսրայելական տանկեր, գրավվեց պաղեստինյան ռադիոկայանը, բուլդոզերները քանդեցին բազմաթիվ շենքեր, հաստատություններ: «Ֆիգարոյի» թղթակցի տվյալներով, օդուժի գրոհների ընթացքում զոհվել է պաղեստինցի մի կին, 17 անձինք վիրավորվել են:

Ամեն ինչ սկսվեց նրանից, երբ իսրայելցի նորաբնակների Էմանուել ավանից ոչ հեռու «Համասի» ահաբեկիչներից մեկը ռումբ պայթեցրեց ուղեւորային ավտոբուսի մոտ, ապա գնդացրով սպանեց 10 ուղեւորի եւ վիրավորեց 30 ուրիշների: Ահաբեկչին սպանեցին իսրայելցի սահմանապահները: Նրա հանցակիցները փախուստի դիմեցին: Հաղորդվում է նաեւ, որ ահաբեկչի եղբորը մեկ ամիս առաջ սպանել էին իսրայելցի զինվորները:

2000 թ. սեպտեմբերին պաղեստինցիների Ինթիֆադայի վերսկսումից ի վեր սա առավել արյունալի ահաբեկչությունն էր: Դրա պատասխանատվությունը Բեյրութում ստանձնեց «Համասի» ռազմական թեւը, ինչպես նաեւ Արաֆաթի «Ֆաթահ» կազմակերպության զինված խմբերից մեկը: Նույն չորեքշաբթի օրը Գազայի հատվածում պաղեստինցի 2 կամիկաձեներ պայթեցրին իրենց վիրավորելով 4 նորաբնակների: Այդ երկուսն էլ Արաֆաթից Իսրայելի պահանջած 33 ահաբեկիչների ցանկում են: Վերջին դեպքերից հետո իսրայելցի նախարարների մեծ մասը գտնում է, որ Յասեր Արաֆաթն այսուհետեւ քաղաքական առումով «խաղից դուրս» վիճակում է: Այլեւս համոզիչ չի հնչում Արաֆաթի այն հայտարարությունը, թե վերջին երկու տարիներին ինքը կարգադրել է ինքնավար տարածքներում փակել «Համասի» եւ «Իսլամական ջիհադի» բոլոր գրասենյակները:

2000 թ. սեպտեմբերից մինչեւ օրս իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտությունը 1084 մարդու կյանք է խլել (828 պաղեստինցի եւ 233 իսրայելցի):

Պ. Ք.

Նավթի շուկայում ԱՄՆ-ը գործում է իր կանոններով

1980-ական թթ. կեսերին ԱՄՆ-ում նավթի ներմուծումը դարձավ տնտեսական անվտանգության ամրապնդման գործոն: 10 տարի անց ԱՄՆ-ի նավթի ռազմավարական պաշարները դարձան աշխարհի խոշորագույն «նավթային բանկը», որն ամերիկացիներին թույլ է տալիս իրենց հայեցողությամբ ազատորեն գործել վառելիքի շուկաներում: Նավթի հետ կապված շուկայական տենդի պայմաններում (օրինակ՝ այժմ) ԱՄՆ-ի միջամտությունն առանձնապես վտանգավոր է համարվում: Ինչո՞ւ:

Նավթի համաշխարհային շուկայում որպես գլխավոր դերակատարներ հայտնի են OPEC-ի երկրները, Ռուսաստանը, Նորվեգիան եւ Մեքսիկան: Բայց այս ցանկում զարմանալիորեն բացակայում է ԱՄՆ-ի անունը, չնայած նա շուկայի խոշորագույն դերակատարն է, քանզի սպառում է աշխարհում արդյունահանվող նավթի ծավալի 1/4-ը եւ ինքն էլ նավթահանույթի գծով զիջում է միայն Սաուդյան Արաբիային:

Երբ ընթացիկ տարվա նոյեմբերի 13-ին նավթ արտահանող երկրներն իրենց համաժողովում ջանում էին նավթային ճգնաժամի պայմաններում ճիշտ լուծում գտնել եւ կանգնեցնել նավթի գների անկումը, ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը հայտարարեց, թե ինքը մտադիր է համալրել իր երկրի նավթի ռազմավարական պաշարները: 2002 թ. սկզբից օրական կսացվի 130 հազար բարել նավթ, մինչեւ որ դաշնային կառավարությանը պատկանող ռազմավարական պաշարների ծավալը ներկայիս 545 միլիոնից հասնի 700 մլն բարելի: Շուկան անմիջապես արձագանքեց հայտարարությանը, բայց շուտով հանդարտվեց, երբ հայտնի դարձավ, որ նավթի ամերիկյան պահեստարանները համալրվելու են Ալյասկայում արդյունահանվող եւ տեղական մասնաբաժին համարվող նավթի հաշվին: Այսպիսով ԱՄՆ-ի վարչակազմն իրեն բնորոշ ձեւով փորձում էր մեկ հարվածով 3 նապաստակ խփել՝ խթանել նավթի ազգային հանույթը, ավելացնել ռազմավարական պաշարները եւ փոխել հանրային կարծիքը նավթահանույթի արկտիկական նախագծերի նկատմամբ:

Այստեղ առանձնահատուկ դեր է խաղում 70-ական թթ. 2-րդ կեսին ստեղծված նավթի ռազմավարական պաշարը, որը պատկերավոր անվանում են «ԱՄՆ-ի պաշտպանության առաջին գիծ»: Սկզբում նախատեսված էր պահեստարանների ընդհանուր ծավալը հասցնել 1 մլրդ բարելի, բայց հաջողվեց իրականացնել 700 միլիոնանոց ծավալի կառուցումը: Պահեստարանների պարունակությունը կոչված է փոխհատուցելու արտակարգ պայմաններում նավթի ներմուծումների 90-օրյա լրիվ դադարեցումը:

1975 թ. ընդունված օրենքով արգելվում է պաշարների օգտագործումը կոնյունկտուրային նկատառումներով: Նավթի ռազմավարական պաշարների լրիվ արտամղումը հնարավոր է ազգային տնտեսությանն սպառնացող «ծայրահեղ վտանգի» ծագման դեպքում (սաբոտաժ կամ խոշոր աղետ): Մասնակի արտամղում կարելի է իրականացնել մինչեւ 30 մլն բարել ծավալով եւ ամենաշատը 60 օր ժամկետով, եթե պահեստարաններում մնում է առնվազն 500 մլն բարել: Երկու դեպքերում էլ նավթի վաճառքի վերաբերյալ որոշում է ընդունում երկրի նախագահը: Երրորդ տարբերակը ենթադրում է փորձնական վաճառք, որի նպատակը ողջ համակարգի աշխատանքի արդյունավետության ստուգումն է: Այս դեպքում թույլատրվում է վաճառքի հանել մինչեւ 5 մլն բարել նավթ:

Ուղղակի վաճառքից բացի, հնարավոր են նաեւ նավթի փոխանակումներ (ըստ տեսակների եւ տիպերի), որոնց իրավասությունը տրված է ԱՄՆ էներգետիկայի դեպարտամենտին: «Իզվեստիա» թերթի տվյալներով, փորձը ցույց է տալիս, որ ամերիկացիներն ի վիճակի են օրական իրականացնելու մինչեւ 1,1 մլն բարել նավթի առաքումներ: Դա վկայում է, որ նրանք կարող են արագորեն ազդել նավթի համաշխարհային գների վրա:

Այսպես, 1991 թ. Ջորջ Բուշ ավագի վարչակազմը «ընդամենը» 17 մլն բարել նավթ վաճառելով՝ կայունացրեց դրա գինը միջազգային շուկայում: 1996 թ. Բիլ Քլինթոնի վարչակազմը վաճառքի հանեց 28 մլն բարել: Դա համապատասխանում էր ամերիկացի սպառողների շահերին, քանի որ հետաձգեց տնտեսական անկումը, բայց ծանր հարված հասցրեց ասիական ճգնաժամից առանց այդ էլ տուժած նավթագործներին: Նավթի գները կայունացնելու OPEC-ի ներկայիս ջանքերն արդյունք կտան լոկ ԱՄՆ-ի միջամտության բացառման դեպքում:

Պ. Ք.

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

«Ադրբեջանում 750 հազար փախստականներ եւ հարկադիր վերաբնակվածներ»

«Ռիլիֆ ինթերնեշնըլ» միջազգային կազմակերպության գլխավոր տնօրեն Ֆարշադ Ռեգետարը «Ալրթնյուս» էլեկտրոնային թերթին ասել է. «Մենք Ադրբեջանում իրականացնում ենք կազմակերպության խոշորագույն ծրագրերից մեկը: Դա վերաբնակեցման ծրագիր է: Ադրբեջանում կառուցել ենք 40 ավաններ, որտեղ բնակվում են փախստականներ: Ադրբեջանում կան 750 հազար փախստականներ եւ հարկադիր վերաբնակվածներ: Մենք նայում ենք քարտեզին եւ տեսնում, որ Հայաստանը մտադրություն ունի իր ձեռքում պահել այն տարածքը, որը նրան կապում է Լեռնային Ղարաբաղի հայկական մասի հետ: Հնարավոր է, 750 հազարից 500 հազարը մի քանի տարիների ընթացքում վերադառնա հայրենիք: Բայց մենք գիտենք, որ երեսուն տարի 200 հազար փախստականները չեն վերադառնա»:

«Ռիլիֆ ինթերնեշնըլը» մարդասիրական եւ բարեգործական կազմակերպություն է, գործում է աշխարհի մի շարք երկրներում:

Վրաստանը կրճատելու է զինված ուժերի թվաքանակը

Խորհրդարանի պաշտպանության եւ անվտանգության հանձնաժողովը չորեքշաբթի հավանության է արժանացրել Վրաստանի ազգային անվտանգության խորհրդի առաջարկությունը՝ 2002 թ. ավելի քան հազարով կրճատելու երկրի զինված ուժերի թվաքանակը: Այսօր բանակի թիվը 38.414 է, հաջորդ տարի կլինի 37.395: Խորհրդարանի պաշտպանության եւ անվտանգության հանձնաժողովի նախագահ Գեորգի Բարամիձեն «Փրայմ նյուս» գործակալությանն ասել է, որ կրճատումն իրականացվում է Վրաստանի անվտանգության հարցերով միջազգային զինվորական խորհրդականների խորհրդի երաշխավորությամբ: Բարամիձեն նշել է, որ 2004 թ. վերջին Վրաստանը պետք է հնարավորություն ունենա հայտարարելու, որ զինված ուժերը համապատասխանում են ՆԱՏՕ-ի չափանիշներին:

Վրաստանի ԶՈՒ թվաքանակը 38.414 է, որից 20.000-ը՝ պաշտպանության նախարարության զորքերը, 6.400-ը՝ ՆԳՆ, 8708-ը՝ պետական սահմանի պաշտպանության դեպարտամենտի եւ 3306-ը՝ պետական պաշտպանության հատուկ ծառայության զորքերը:

Միեւնույն ժամանակ, Վրաստանում հավատարմագրված դիվանագիտական կորպուսի ներկայացուցիչները Թբիլիսիից պահանջում են ուժեղացնել իրենց դեսպանատների եւ հյուպատոսությունների պաշտպանությունը: Վրաստանի ՆԳՆ տվյալներով, 1998-ից Վրաստանի տարածքում օտարերկրյա քաղաքացիների նկատմամբ իրականացվել է ավելի քան 150 հանցագործություն, սպանվել է հինգ օտարերկրացի:

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ

Պահպանողականները... Թեյչերի հետքերով

Հարկային քաղաքականության պարզեցմանն ուղղված իրենց նոր ծրագրի մշակմանը մասնակցելու համար Անգլիայի պահպանողականները դիմել են Գրաֆհեմի լորդ Յանգին, որը Թեյչերի ամենասիրելի խորհրդատուն է եղել գործարար աշխարհի հարցերի գծով եւ նախկինում զբաղեցրել է առեւտրի ու արդյունաբերության նախարարի պաշտոնը: Երկաթյա լեդին նրան «ամենակարող» է անվանել, նշելով, որ եթե ուրիշ նախարարներ իրեն մոտենում են իրենց խնդիրներով, ապա Յանգը «միայն լուծումներ է առաջարկում»: Այդ ժամանակ միլիոնատեր Դեյվիդ Յանգը վերացրել էր շրջանային զարգացման համար տրված գրանտները եւ անցկացրել եվրոպական շուկայի օրենսդրությունը:

Ըստ «Ֆայնենշլ թայմս» թերթի, որը տպագրել է այս լուրը, Յանգը 1990–95 թթ. Cable and Wireless հաղորդակցական ֆիրմայի գործադիր տնօրենն է եղել: Ներկայումս նախագահն է մի շարք ընկերությունների, որոնց թվում են Autohit, Inter Digital Networks եւ Pixology-ն:

Հարկային քաղաքականության պարզեցման անհրաժեշտությունը զգացվել է այն բանից հետո, երբ ուսումնասիրողները գտել են, որ շատ բան այնտեղ անհասկանալի է:

Տնօրենների հասցեն՝ գաղտնի

«Բոլոր ընկերությունների տնօրենների հասցեները պետք է գաղտնի մնան՝ պահպանվելու համար նրանց անվտանգությունը», բրիտանական կառավարությանը հայտնել է «Բրիտանական արդյունաբերության կոնֆեդերացիայի» (ԲԱԿ) ներկայացուցիչը: Նրանց պետք է իրավունք տրվի գրանցելու միայն իրենց աշխատանքային կամ գրասենյակային հասցեները, բայց ոչ բնակարանային մանրամասները, պնդել է նա, հիշեցնելով ներկաներին 1997-ին Huntingdon Life Sciences դեղորայքի ստուգման ընկերության տնօրենի վրա կատարված հարձակումը:

Այդ եւ այլ դեպքերի առնչությամբ կառավարությունը, ըստ «Ֆայնենշլ թայմս» թերթի, անցյալ ամիս առաջարկել է քրեական օրենսգրքում հատուկ հոդված ներմուծել՝ պահպանելու ընկերությունների տնօրենների անվտանգությունը:

Այդ հարցում վերջնական օրենքի ընդունումը ակնկալվում է դեկտեմբերի երկրորդ կեսին:

Մոնղոլներն աշխարհին կհիշեցնեն Չինգիզ խանի մասին

Եկող տարվա մայիսին Մոնղոլիայում որպես համազգային տոն լայնորեն նշվելու է իր նվաճումներով եւ դաժանությամբ հռչակված Չինգիզ խանի ծննդյան 840-ամյակը: Իսկ 2006 թ. երկրում անցկացվելու են միացյալ մոնղոլական պետության կազմավորման 800-ամյակին նվիրված հանդիսավոր միջոցառումներ: Այդ մասին որոշումներ են ընդունվել ազգային հատուկ կոմիտեի առաջին նիստում՝ վարչապետ Նամբար Էնխբայարի գլխավորությամբ: Որոշվել է Չինգիզ խանի հուշահամալիրներ կառուցել նրա ծննդավայրում՝ Խենտեյի այմակում, ինչպես նաեւ մայրաքաղաք Ուլան Բատորի Ազատության հրապարակում:

Նաեւ որոշված է ճապոնացի գրողների սցենարով ֆիլմ նկարահանել Չինգիզ խանի մասին՝ ծախսելով մոտ 10 մլն դոլար: ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, նախատեսվում է նաեւ հիմնել Չինգիզ խանի շքանշան:

Մեծ մարդասերի հիշատակին

Յոհաննես Լեփսիուսի ծննդյան օրը

143 տարի առաջ, 1858 թ. դեկտեմբերի 15-ին, Բեռլինում հանրահայտ եգիպտագետ Կարլ Ռիխարդի ընտանիքում ծնվեց ապագա մեծ մարդասերը: Նա ապրեց ընդամենը 68 տարի: Այդ տարիներից գրեթե չորս տասնամյակը նա նվիրեց թուրքական բարբարոսությունների, աբդուլհամիդյան եղեռնագործության եւ ապա երիտթուրքերի ծրագրավորված ցեղասպանության զոհ դարձած հայ ժողովրդի, մարդու իրավունքների պաշտպանության, ցեղասպանության կանխման, համաշխարհային քաղաքակրթությանը հայ ժողովրդի ներդրումները ցույց տալու եւ նրա գրկանքները մեղմելու, նրան սատար կանգնելու ազնիվ գործին:

Ասվածաբանության դոկտորը տարբեր տարիների աշխատել ու ստեղծագործել է Գերմանիայում, Երուսաղեմում, Թուրքիայի հայաշատ բնակավայրերում եւ մոտիկից շփվել հայ գործարարների, իրավաբանների, մտավորականների, հոգեւորականների շատ ու շատ ներկայացուցիչների հետ: Խմբագիր, Բողոքական եկեղեցու սպասավոր, դոկտոր, պրոֆեսորը 1895 թվականին գերմանական արեւելյան քաղաքականության ծրագրում քրիստոնեական-միսիոներական գործունեություն է ծավալում Օսմանյան Թուրքիայի Ուրֆա եւ այլ նահանգներում, ծանոթանում Հայկական հարցին, աշխարհի տարբեր երկրների դիվանագետների, միսիոներների հետ:

1896 թ. հայազգի Գրինֆիլդի հետ Արեւմտյան Հայաստանում ականատեսն է դառնում համիդյան ցեղասպանության բազում փաստերի, որին զոհ գնաց ավելի քան 300 հազար հայ: Թալան, ավեր, կոտորած: Մեծ մարդասերը նույն թվականին Գերմանիայում հրատարակում է «Հայաստանը եւ Եվրոպան» աշխատությունը:

Միեւնույն ժամանակ նա ակտիվ գործունեություն ծավալեց, նյութական միջոցներ հավաքեց եւ տեղահանված, որբ մնացած հայ երեխաների համար զանազան ձեռնարկություններ ստեղծեց, բացեց դպրոցներ ու որբանոցներ, հիվանդանոցներ ու գործատեղիներ:

Յոհաննես Լեփսիուսը նորվեգացի մեծ մարդասեր Ֆրիտյոֆ Նանսենի, Թուրքիայում ԱՄՆ դեսպան Հենրի Մորգենթաուի, Արմին Վեգների եւ այլ մարդասեր այն նվիրյալների շարքին է պատկանում, որոնց անունները հոմանիշ են դարձել արդարության, մարդասիրության, վեհանձնության ու սրբության գաղափարների հետ: Հետաքրքիր էր, որ Յոհաննես Լեփսիուսը Ուրֆայում հիմնում է գորգագործական ֆաբրիկա: Նպատա՞կը: Հայ այրիները, որոնք կորցրել էին ամուսիններին՝ աշխատանք ունենային:

Նա մեծ աշխատանք է կատարում արեւմտահայության ծանր վիճակի պատճառները բացահայտելու: «Հայաստանը եւ Եվրոպան», ավելի ուշ՝ «Զեկուցագիր Թուրքիայում հայ ժողովրդի վիճակի մասին» 302 էջանոց աշխատության մեջ, որը հետո հրատարակեց «Հայ ժողովրդի կոտորածումը» խորագրով, գերմանահայ ընկերության կողմից համաշխարհային առաջադեմ հասարակայնությանը ներկայացրեց թուրքական մարդասպան քաղաքականությունը եւ Անգլիայի, Գերմանիայի, Ռուսաստանի եւ այլ խոշոր տերությունների անտարբեր վերաբերմունքն ու մասնավոր շահերը:

Լեփսիուսը տարիների անլուր տառապանքների, չվհատվող պայքարի ու պահանջատիրության շնորհիվ Գերմանահայ ընկերության հանրաճանաչ ակտիվի հեղինակությամբ ու ջանքերով կարողացավ Գերմանիայի արտաքին գործերի նախարարության 500 պաշտոնական փաստաթղթեր պարունակող ստվարածավալ գրքով ներկայացնել հանրությանը Արեւմտահայաստանի ու ընդհանրապես Հայաստանի խնդիրները: Իհարկե, որոշ փաստաթղթեր ամբողջությամբ չի ներկայացրել... «Գերմանիան եւ Հայաստանը 1914-1918 թթ.» վավերագրերի, փաստաթղթերի գիրքը հզոր զենք էր թուրքական քաղաքականության, կայզերական Գերմանիայի հակահայ քաղաքականության մերկացման գործում: Գերմանահայ ընկերությունը, ինչպես նաեւ որի գործավարներից էր նաեւ հայ մեծ բանաստեղծ Ավետիք Իսահակյանը, դրական շատ աշխատանք կատարեց մինչեւ երկրորդ համաշխարհային պատերազմը: Հիշյալ փաստաթղթերի եւ վկայությունների ժողովածուն եւ մյուս գրքերը ժամանակին թարգմանվել են անգլերեն, ֆրանսերեն, հայերեն, ռուսերեն եւ այլ լեզուներով: Հենց տեղ դատապարտվեց Հայոց ցեղասպանության գլխավոր կազմակերպիչը՝ Թալեաթը: Գերմաներեն գրքում առաջաբան է գրել Արմին Վեգները: Ինչը մոռացել են հայ թարգմանիչները: 1921 թ. գերմաներեն գրքում տեղ են գտել Թալեաթի բոլոր հրամանագրերը, որոնք ծրագրված ցեղասպանության փաստաթղթեր են: Հայերենի թարգմանիչը այդ էջերը եւս բաց է թողել:

Մեղադրյալի աթոռին հայ վրիժառու Թեհլիրյանն էր, սակայն դատարանին ներկայացված իրական փաստերով մեղավորը ոչ թե սպանողն է, այլ սպանվածը՝ արյունռուշտ Թալեաթը, որն իր հանցավոր ժամանակակիցների հետ կանգնած է պատմության դատաստանի առաջ, ինչպես նշում է մեր ճանաչված պետական գործիչ ու պատմաբան Ջոն Կիրակոսյանը: Արմին Վեգները եւ Յոհաննես Լեփսիուսը դատավարությունում ցույց տվեցին, որ իրենց վկայությունները միայն նշույլներ

միայն Յոհաննես Լեփսիուսի աշխատությունները, որոնք վերաբերում են սուլթանհամիդյան հայաջինջ քաղաքականությանը եւ 1915-16 թթ. Հայոց ցեղասպանությանը, թուրքական քաղաքականությունը կանգնեցնում է մեղքերի շարանի, անելանելի կացության առաջ: Ուրեմն, այսօրվա թուրք «գիտնական պատմաբանները» ի՞նչը պիտի հերքեն...

1920 թ. «Թալեաթ փաշայի դատավարությունը» վերնագրով գերմաներեն լեզվով հրատարակվեց հայտնի բեռլինյան գործը:

1921 թ. հունիսի 2-3-ին տեղի ունեցած դատավարությունում անարգանքի սյունին գամվեց Հայոց մեծ եղեռնի գլխավոր հանցագործներից մեկը՝ Թուրքիայի նախկին ներքին գործերի նախարար Թալեաթը, որին Բեռլինում գնդակահարել էր հայ վրիժառու Սողոմոն Թեհլիրյանը: Դատավարությանը մասնակցում էին Գերմանիայի ամենաճանաչված դատավորներ, դատապաշտպաններ, դիվանագետներ, լրատվության միջոցների ներկայացուցիչներ: Թեհլիրյանը հանդես էր գալիս մեղադրողի դերում: Նրա հարազատները, հայրենակիցները զոհ էին գնացել Հայոց եղեռնին: Նա վրիժառու էր: Ժամանակին կռվել էր Անդրանիկ Զորավարի ջոկատում, պաշտպանել իր հայրենակիցներին սպանդից, ծրագրավորված եղեռնից: Եվ գլխավոր վկաներից երկուսը՝ Յոհաննես Լեփսիուսը, Արմին Վեգները բնականաբար հայեր չէին: Նրանք մեծ ժողովրդի մեծ մարդասերներ էին: Նրանց բերած փաստերը, փաստաթղթերը ցնցել էին դատարանին: Այդ նյութերը հրատարակվեցին գերմաներեն, 1921-ին՝ «Թալեաթ փաշայի դատավարությունը» խորագրով եւ ոչ թե «Սողոմոն Թեհլիրյանի դատավարությունը», ինչպես սխալմամբ հայերեն թարգմանության մեջ է՝ նույն թվականին: Գերմաներեն հրատարակության վերնագիրը միանգամայն ճիշտ է, այն էին տեղի ունեցած եղեռնագործության, երբ թուրքական բանակում ծառայող հայ սպաներին ու զինվորներին հարյուրներով, խմբերով գնդակահարում էին նրանց երեկվա զինվոր ընկերները, տղամարդկանց առանձին, կանանց ու երեխաներին թալանելուց, ջրից ու ունեցվածքից զրկելուց հետո թողնում էին անապատներում ու քրդական, չերքեզական ու թուրքական ավազակախմբերի տիրույթներում:

Ակամայից հիշում ես մեկ այլ արյունարբու հրեշի՝ Հիտլերի խոստովանությունը, երբ սանձազերծել էր երկրորդ համաշխարհային պատերազմը եւ ուզում էր, ինչպես թուրքերը՝ ծովից-ծով, օվկիանոսից-օվկիանոս, մինչեւ Չինաստան ու Հնդկաստան տիրույթներ ունենալ, ծնկի բերել ամենքին՝ լեհերին, ռուսներին, մյուս ազգերին: Նրան ոգեւորողը թուրքական օրինակներն էին, երբ ասում էր.

– Հիմա ո՞վ է հիշում հայկական կոտորածները...

Սակայն նրա հայրենակիցները՝ մարդասերներ Լեփսիուսը, Վեգները, շատերը վեր հանեցին ինչպես Աբդուլ Համիդ Երկրորդի, այնպես էլ երիտթուրքերի մշակած բարբարոսական ծրագրերը: Եվ Թալեաթը, եւ ռազմական գործերի նախարար Էնվեր փաշան իրենց հրամաններում քանիցս նշել են՝ «Տեղահանությունը բնաջնջում է»: Տեղահանված հայ ազգաբնակչության 90 տոկոսը ոչնչացվեց ճանապարհներին, միայն 10 տոկոսը հասավ աքսորավայր: 2 մլն հայություն տարագրվեց սեփական հայրենիքից, թալանվեց ու ծրագրված ոչնչացվեց:

Լեփսիուսը գերմանական դատարանում ասաց հետեւյալը.

«Հայկական հարցը բնածին ծառ չէ: Այն եվրոպական դիվանագիտության պտուղն է: Դիվանագիտական շախմատային խաղում հայը հանդիսացել է զոհաբերվող զինվոր: Թուրքիայի ծրագիրն էր, քանի որ բալկանյան ժողովուրդներն ազատագրվեցին իրենց լծից, պատերազմը հարմար առիթ էր, որպեսզի հայերը նույնը չանեին, որոշվեց բնաջնջել նրանց»:

Հայ ժողովուրդը երախտապարտ է Յոհաննես Լեփսիուսին, գերմանական դատարանին, բոլոր նրանց, ովքեր Հայոց ցեղասպանության տարիներին պաշտպանեցին Հայ դատը, հայ վրիժառուներին: Պողոս Նուբար փաշան 1921 թ., որպես հայերի ազգային պատվիրակության նախագահ, իր ժողովրդի անունից դրվատեց Լեփսիուսի քաջությունն ու անձնուրացությունը՝ իր երախտագիտությունը հայտնելով նրա ազնվությանն ու մարդասիրությանը:

ՌՈԲԵՐՏ ՂԱՎԱԹՅԱՆ

www.azg.am

ՀԱՅԵՐՆ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ

Արա Գյուլար՝ փնտրված լուսանկարիչը

Գալաթասարայի վեցհարկանի տներից մեկն իսկական թանգարան է: Այստեղ են գտնվում աշխարհահռչակ լուսանկարիչ Արա Գյուլերի ստեղծագործությունները: Գյուլերների ընտանեկան տանն աշխարհի մեծերի, Անատոլիայի բոլոր գավառների լուսանկարներն են:

1928-ին Ստամբուլում ծնված Արա Գյուլերը փոքր հասակում մեծ հակում ուներ լուսանկարչության նկատմամբ: Բայց, ինչպես վկայում է Ստամբուլում լույս տեսնող «Ակօս» շաբաթաթերթը, ապարդյուն մնացին հոր՝ Տաճատ Գյուլերի՝ որդուն իր գործի շարունակող տեսնելու ծիգերը: Հոր նվիրած լուսանկարչական սարքով մտնում էր ամեն տեղ, հանդիպում հազարավոր մարդկանց, բարեկամություն հաստատում շատ ու շատ ճանաչված արվեստագետների, քաղաքական եւ հասարակական գործիչների հետ: Թուրքական մամուլը բարձր գնահատեց Արա Գյուլերի վարպետությունը: Եվ համաշխարհային ճանաչումը հետեւեց թուրքական պարբերականներում հաճախակի տպագրվող արվեստագետին: Այո, արվեստագետին, քանզի Արա Գյուլերի աշխատանքներն իսկապես արվեստագետի «մասնահետք» ունեն: Մասնավորապես, ամերիկյան մամուլից բազմաթիվ առաջարկներ հետեւեցին միմյանց: Մեծ գումարներ էին

Արա Գյուլերը Վիլյամ Սարոյանի հետ:

խոստանում հայ լուսանկարչին, եւ պայմանագրեր կնքվեցին:

Արա Գյուլերի անձի եւ նրա արվեստի մասին բազմաթիվ հրատարակություններ են եղել համայն աշխարհում: «Իսթանպուլահայութեան համար մեծ բախտաւորութիւն մը եղած է իր ծոցէն բովանդակ աշխարհին ընծայել Արա Գիւլերի նման այնքան արժէքաւոր արուեստագէտ մը, որ նաեւ մեր համայնքը հարստացուցած է ժամանակակից մտաւորականներու եւ արուեստագէտներու գեղարուեստական դիմանկարներով», գրում է «Ակօսը»:

Մ. Գ.

«Ոգեղեն ուժը» արդյոք անհրաժե՞շտ է մեզ

Շատերին է ծանոթ Երեւանի ալմաստի գործարանի մոտակայքում գտնվող հաշմանդամների վերականգնողական կենտրոնի առաջին հարկում գործող «Ոգեղեն ուժ» հայ ազատամարտիկների կենտրոն-թանգարանը: Շուրջ ութ տարի առաջ ստեղծված այս եզակի հաստատության հիմնադիրը, տնօրենն ու միակ աշխատակիցը Սեդա Հարությունյանն է՝ օժանդակությամբ տարբեր մասնագիտությունների մարդկանցից բաղկացած հասարակական խորհրդի: «Ոգեղեն ուժը» պարբերաբար կազմակերպում է տարբեր միջոցառումներ, հանդիպումներ եւ հիշատակի հանդիսություններ անցյալ երկու դարերի հայ ազատագրական պայքարի հերոսների մասին: Վերջինը նոյեմբերի 29-ին «Անկախության բանակի» հրամանատար, լեգենդար Լեոնիդ Ազգալդյանի հիշատակի հանդիսությունն էր:

Վերջին ամիսներին, սակայն, այս կենտրոն-թանգարանի գլխին պարբերաբար սեւ ամպեր են կուտակվում: Այս կամ այն պատրվակի տակ փորձում են ընդհանրապես վերացնել այս հաստատությունը: Գլխավոր փաստարկը կենտրոնի տարածքն արցախյան ազատամարտի ծանր հաշմանդամների համար տրենաժորային սրահի վերափոխելու տրամադրելն է:

Ինչ խոսք, որ հաշմանդամների համար նման տրենաժորային սրահ ունենալը խիստ անհրաժեշտություն է: Բայց նրանց համար նույնքան, եթե ոչ ավելի, անհրաժեշտ է այս թանգարանը, որի հազարավոր ցուցանմուշները (դրանցից ոմանք իսկապես եզակի են ու այլուր ոչ անգտանելի) ոգեղեն ուժ են հաղորդում հաշմանդամներին եւ ընդհանրապես կենտրոն-թանգարանի այցելուներին: Սակայն ոգեզրկման ու ամեն ինչ ֆինանսական չափանիշներով գնահատելու մեր օրերում «Ոգեղեն ուժը» դարձել է աչքի փուշ, որից հարկավոր է ազատվել: Ըստ Սեդա Հարությունյանի, նոյեմբերի 30-ին նրա տնօրինած այս հիմնարկի փակման հրահանգ է տվել սոցիալական ապահովության նախարար Ռազմիկ Մարտիրոսյանը, որը, որքան գիտենք, ինքը եւս մասնակցել է արցախյան ազատամարտին (շենքը պատկանում է այս նախարարությանը):

«Ոգեղեն ուժ» կենտրոնն իրոք ունի վերադասավորման, ժամանակակից թանգարանի գիտական չափանիշներին համապատասխանեցվելու անհրաժեշտություն: Ավելին՝ նրա հավաքածուները կարող են հիմք հանդիսանալ լուրջ արխիվի ու հետազոտական կենտրոնի համար: Մեր կարծիքով, հենց այս ուղղությամբ պետք է լրջորեն մտահոգվի սոցապնախարարությունը եւ փորձի միջոցներ գտնել՝ այս խնդիրները լուծելու համար:

Ոգեղեն ուժը եւ «Ոգեղեն ուժը», բոլոր ժամանակներից ավելի, այսօր են մեզ անհրաժեշտ՝ գոյատեւելու եւ մեր պետության, ազգի ու հայրենիքի պայծառ հեռանկարին հավատալու համար:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

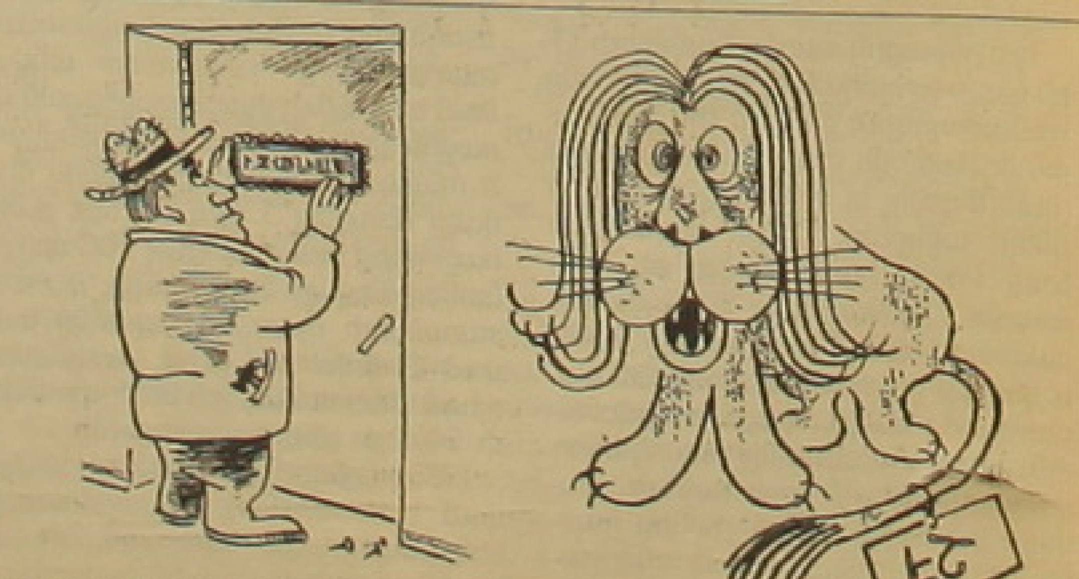

Առյուծին էլ կարելի է անուն դնել:

Ակումբների ձմեռային հոգսերը

Արդեն երկու շաբաթից ավելի ավարտվել է ֆուտբոլային մրցաշրջանը Հայաստանում, հանդարտվել են կրքերը: Ֆուտբոլիստների համար արձակուրդներ են, իսկ ահա ակումբների ղեկավարներն այս օրերին զբաղված են թիմերի ելույթները սթափ գնահատելու, նոր մրցաշրջանի նախապատրաստական ծրագրեր կազմելու գործընթացով: Ֆուտբոլային արձակուրդը որքես կանոն կարճ է տեւում, եւ [illegible] դեկտեմբերի վերջերից սկսվում է նոր մրցաշրջանի նախապատրաստությունը: Այս առումով բարդ է նորընծա չեմպիոն «Փյունիկի» խնդիրը: ՀՀ խառակի չեմպիոնը մեր մյուս թիմերից առաջինն է մտնելու մրցասպարեզ, այն էլ արդեն հունվարի կեսերից մասնակցելով ԱՊՀ երկրների չեմպիոնների գավաթի հոբելյանական 10-րդ խաղարկությանը: Ինչպես տեղեկացրել ենք, «Փյունիկն» ընդգրկվել է «A» խմբում, որտեղ նրա մրցակիցներն են Մոսկվայի «Սպարտակը», Տիրասպոլի «Շերիֆը» եւ Ֆերգանայի «Նեֆթչին»: Այդ մրցաշարին լավագույնս նախապատրաստվելու նպատակով «Փյունիկը» ծրագրել է ուսումնամարզական երկու հավաք. դեկտեմբերի 18-28-ը Ծաղկաձորում, հունվարի 4-17-ը Սոչիում: Բացառված չէ, որ «Փյունիկի» կազմում ընդգրկվեն եւս մի քանի լեգեոներներ:

Նոր մրցաշրջանին բավական լրջորեն են նախապատրաստվելու նաեւ Երեւանի «Սպարտակի» ֆուտբոլիստները, որոնց ելույթներն ավարտված առաջնությունում չգոհացրին ակումբի ղեկավարությանը: Վերջինս նախատեսել է կադրային լուրջ փոփոխություններ կատարել թիմում: Դեկտեմբերի 20-ից «Սպարտակը» կներգրավվի մրցաշրջանի նախապատրաստական աշխատանքներում: Ծրագրված են արտասահմանյան 2 հավաքներ, որոնցից մեկը նախատեսված է հունվարին Կիպրոսում: Ըստ ակումբի նախագահ Սարգիս Իսրայելյանի, թիմում այժմ կան մի քանի ֆուտբոլիստներ, որոնցով հետաքրքրվում են ռուսաստանյան եւ ուկրաինական ակումբները: Հնարավոր է, որ «Սպարտակն» էլ իր հերթին «դրսից» լեգեոներներ հրավիրի, թեեւ հիմնական շեշտը դնելու է տեղի ֆուտբոլիստների վրա: Ներկայումս թիմում ընդգրկված են նաեւ «Մալաթիայի» հեռանկարային ֆուտբոլիստներից մի քանիսը:

ՀՀ գավաթակիր Աշտարակի «Միկայի» ղեկավարությունն էլ գալիք մրցաշրջանում թիմի կազմն ուժեղացնելու, խաղը կայունացնելու ծրագրեր ունի: Փոփոխությունները սկսվել են ակումբի ադմինիստրատիվ կազմից, հետագայում հնարավոր են դրանք վերաբերեն նաեւ թիմի մարզչական շտաբին: «Միկան» արդեն հրավիրել է ռուսաստանցի մարզիչ Վալերի Գլադիլինին, որը լինելու է ակումբի հիմնադիր եւ հովանավոր Միխայել Բաղդասարովի խորհրդականը զբաղվելով մարզումային գործընթացի կազմակերպմամբ: «Միկան» եւս մտադիր է լեգեոներներ հրավիրել, սակայն հիմնականում ԱՊՀ երկրներից հրաժարվելով աֆրիկացի ֆուտբոլիստների ծառայություններից:

Առաջնության մասնակից մյուս ակումբներն էլ, անշուշտ, հաջորդ մրցաշրջանի նախապատրաստության լուրջ ծրագրեր են մշակել, որոնց մասին ընթերցողներին կտեղեկացնենք մեր հաջորդ հրապարակումներում:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼԵԳԵՈՆ

Հայկական ֆուտբոլային դեսանտ

Արդեն ավանդույթ է դարձել, որ Հայաստանում ֆուտբոլային մրցաշրջանի ավարտից հետո մի խումբ ֆուտբոլիստներ մեկնում են Իրան եւ Լիբանան՝ ձմեռային շրջանն անցկացնելով այդ երկրների թիմերում: Այդ քայլով նրանք լուծում են միանգամից երկու խնդիր. բարելավում են ֆինանսական վիճակը եւ պահպանում մարզավիճակը: Ֆուտբոլային առաջին դեսանտը Հայաստանից արդեն ուղեւորվել է: «Փյունիկի» ֆուտբոլիստներ Արմեն Սանամյանն ու Արթուր Քոչարյանը մեկնել են Իրան, որտեղ հավանաբար հանդես կգան Թեհրանի «Արարատ» թիմում: Ավելի վաղ այդ երկրում խաղալու մտադրությամբ Իրան էին մեկնել Երեւանի «Արարատի» դարպասապահ Մայիս Ազիզյանը եւ կիսապաշտպան Արշակ Ամիրյանը:

Երեք ֆուտբոլիստ համալրել է Բեյրութի ՀՄՄ-ի կազմը, որը վերջերս ուսումնամարզական հավաք էր անցկացնում Արարատի «Այգ» մարզաբազայում: Դեկտեմբերի 16-ին մեկնարկող Լիբանանի ֆուտբոլի առաջնությանը ՀՄՄ-ի կազմում կմասնակցեն «Զվարթնոցի» ռմբարկու Միեր Ավանեսյանը եւ «Բանանցի» ֆուտբոլիստներ Գագիկ Սիմոնյանն ու Վիգեն Աբրահամյանը: Իհարկե, թվարկված ֆուտբոլիստներով չի սահմանափակվում Հայաստանի պատվիրակների ներկայությունն արտերկրների թիմերում: Մրցաշրջանը դեռ նոր է ավարտվել, ֆուտբոլիստները գտնվում են արձակուրդում, եւ առաջիկայում դեռ նորանոր անուններ կհայտնվեն արտերկրների թիմերում:

Սանկտ Պետերբուրգը թեկնածուների թվում է

Սանկտ Պետերբուրգը 2003 թ. անցկացվելիք պրոֆեսիոնալ թենիսիստների աշխարհի ոչ պաշտոնական առաջնությունն իր մոտ անցկացնելու հայտ է ներկայացրել: Սանկտ Պետերբուրգի թենիսի բաց առաջնության կազմկոմիտեի նախագահ Միխայիլ Ռիդկինը նշել է, որ նման գաղափար ժամանակին մտահղացել էր պրոֆեսիոնալ թենիսիստների ասոցիացիայի ղեկավար Մարկ Մայլզը:

Աշխարհի առաջնության կազմակերպիչ երկրին ներկայացվող 3 հիմնական պահանջներն են թենիսի նկատմամբ հետաքրքրությունը, կազմակերպչական հնարավորությունները եւ բարձրորակ կորտերի առկայությունը: Ըստ Ռիդկինի, Սանկտ Պետերբուրգը երեք պայմաններին էլ բավարարում է: Մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամը կազմելու է մոտ 4 մլն դոլար: Կազմակերպիչները հույսը դրել են հովանավորների եւ Ռուսաստանի կառավարության վրա:

Հայտերի դիտարկումը տեղի կունենա հաջորդ տարվա գարնանը: Իսկ աշխարհի հերթական առաջնությունը կանցկացվի Շանհայում նոյեմբերի 11-17-ը:

ՈՒԿՐԱԻՆԱ

Թեկնածուները չորսն են

Դեկտեմբերի 15-ին կայանալիք Ուկրաինայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի արտահերթ կոնֆերանսում կընտրվի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչը, որի պաշտոնը թափուր էր մնացել Վալերի Լոբանովսկու հեռանալուց հետո: Այդ պաշտոնին հավակնում են չորսը: Խորվաթ մարզիչ Միրոսլավ Բլաժեւիչի, հավաքականի երկրորդ մարզիչ Լեոնիդ Բուրյակի հետ թեկնածուների թվում են նաեւ խորհրդային ֆուտբոլի լավագույն հարձակվողներից մեկը՝ 1975 թ. եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ Օլեգ Բլոխինը եւ Խարկովի «Մետալիստի» գլխավոր մարզիչ Միխայիլ Ֆոմենկոն:

Բլոխինը, որը 3-րդ մրցաշրջանն է, ինչ գլխավորում է հունական «Իոնիկոսը», արդեն ֆեդերացիային է ներկայացրել 2004 թ. եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարին հավաքականի նախապատրաստության ծրագիրը: Մյուս թեկնածուն՝ Միրոսլավ Բլաժեւիչը, որի գլխավորությամբ Խորվաթիայի ընտրանին 1998 թ. աշխարհի առաջնությունում դարձավ բրոնզե մրցանակակիր, երեքշաբթի ժամանել է Կիեւ: Նա նշել է, որ Ուկրաինայի հավաքականը գլխավորելու առաջարկն իրեն ավելի է ձգում, քան Մարսելի «Օլիմպիկի» գլխավոր մարզչի պաշտոնը: Բլաժեւիչն արդեն հանդիպել է ֆեդերացիայի նախագահ Գրիգորի Սուրկիսին: Չնայած զրույցը զուտ տեղեկատվական է եղել, մասնագետների կարծիքով հենց Բլաժեւիչն է գլխավոր մարզչի հիմնական թեկնածուն:

ՌՈՒՄԻՆԻԱ

Կրկին Յորդանեսկուն

Ռումինիայի ֆուտբոլի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ է նշանակվել Անգել Յորդանեսկուն: Նա փոխ[illegible] է Գեորգե Հաջիին, [illegible] պայմանագիր կկնքի [illegible]արեստի «Դինամոյի» հետ: Ֆեդերացիայի նախագահ Միրզա Սանդուն հայտարարել է, որ շուտով Յորդանեսկուն կանցնի իր պարտականությունների կատարմանը: Ներկայում Յորդանեսկուն Միացյալ Արաբական էմիրություններում մարզում է «Ալ էյն» թիմը, որի հետ կնքած պայմանագրի ժամկետը լրանում է 2002 թ. ապրիլին:

Անգել Յորդանեսկուն ազգային հավաքականում աշխատելու զգալի փորձ ունի: Հենց նրա գլխավորությամբ է հավաքականն աշխարհի առաջնություններում հասել իր ամենամեծ նվաճմանը՝ 1994 թ. մտնելով քառորդ եզրափակիչ:

ԴԱՓՆԵԿԻՐ

Հոնդուրասի հավաքականը «Տարվա թիմ»

ՖԻՖԱ-ի համաշխարհային դասակարգման ցուցակում մրցաշրջանի ընթացքում կատարած ամենամեծ առաջընթացի շնորհիվ Հոնդուրասի ազգային հավաքականը ճանաչվել է 2001 թ. «Տարվա թիմ»: ՖԻՖԱ-ն այս մասին հատուկ շնորհակալական նամակով հայտնել է Հոնդուրասի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Լիսանդրո Ֆլորեսին: Մրցանակը Կենտրոնական Ամերիկայի ներկայացուցչին կհանձնվի դեկտեմբերի 17-ին: Այդ օրը Ցյուրիխում տեղի կունենա հանդիսավոր արարողություն, որի ընթացքում մրցանակներ կհանձնվեն աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստին, մարզչին, «Ազնիվ խաղի» դափնեկրին:

Նշենք, որ Հոնդուրասի հավաքականը մրցաշրջանի ընթացքում ՖԻՖԱ-ի դասակարգման ցուցակում 43-րդ հորիզոնականից բարձրացել է 23-րդ տեղը: Ամերիկայի գավաթի խաղարկությունում Հոնդուրասի հավաքականը դարձել է բրոնզե մրցանակակիր՝ առաջ անցնելով բրազիլացիներից: Ճիշտ է, հոնդուրասցիներին չհաջողվեց լուծել գլխավոր խնդիրը՝ նվաճել աշխարհի առաջնության ուղեգիր: Նրանք ունեին նման հնարավորություն, սակայն ընտրական մրցաշարի վերջին խաղում 0–3 հաշվով զիջեցին մեքսիկացիներին եւ զրկվեցին ուղեգրից:

ՍԿԱՆՎՈՐԴ

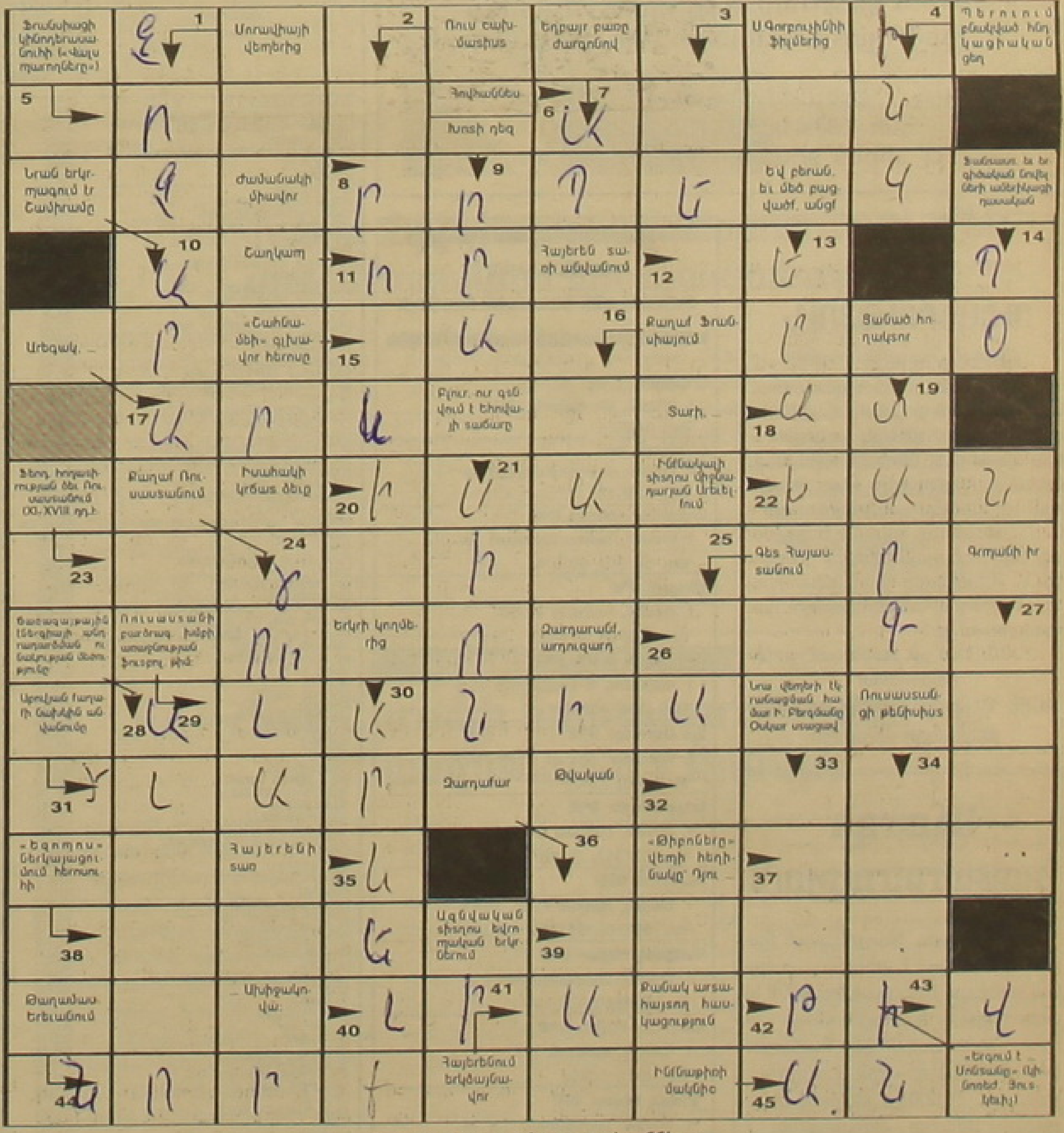

Նախորդ խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Կտուց. 2. Քառլեկս: 3. Պրադո: 4. Այբեկ: 5. Առանձար: 9. Արամիս: 10. Գեղարդ: 13. «Գոյա»: 14. Ոսկեբերան: 15. «Լոկոմոտիվ»: 16. Սանթաշյան: 17. Քիտս: 19. Բալետ: 21. Շարոն: 25. «Լոռկե»: 26. Օդիում: 30. Կովալենկո: 31. Ծաղկազարդ: 32. Յուգենովիչ: 33. Լուսավորիչ: 35. «Պասարագ»: 36. Միկոյան: 41. Քար. 42. Ռեմ: 47. Եպիսկոպոս: 48. Սարտիկյան: 49. Վիրգիլիոս: 51. Կարին: 53. Քաղաք: 57. Տասաի: 58. Գողել: 62. Գրադ: 63. Բարխան: 64. Վազարի: 65. Կրոն: 66. Բալետոն: 69. Միսխանա: 73. Պոլուս: 74. Անանդ: 77. Նեոն:

Հորիզոնական

6. Կանն: 7. Մկրտություն: 8. Հոգի: 11. Ալմերեյդա: 12. Դեզդեմոնա: 18. Կորսիկա: 20. Զոմ: 22. Գագարին: 23. Պիտակ: 24. Պախրա: 27. Եթենոս: 28. «Դեկամերոն»: 29. «Աղաշած»: 34. Ակսաֆ: 37. Ղուրաշ: 38. Ավշար: 39. Կարինին: 40. Կարոտ: 43. Մույս: 44. Քաղրամյան: 45. Ռոսինանտե: 46. Տվեն: 50. Անապա: 52. Սակարան: 54. «Սիդրո»: 55. Գագրա: 56. Դիդակ: 59. Ակացիա: 60. Պարկինսոն: 61. Քալիֆս: 67. Շաղափ: 68. Պեգաս: 70. Սարոյան: 71. Չադ: 72. Միրոնով: 75. «Լեռնագործ»: 76. «Անդերլեխտ»: 78. Պոեմ: 79. Պաստեռնակ: 80. Վանկ:

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՌԱՄՍՖԵԼԴԻ ԱՅՑԻ ՆԱԽՕՐԵԻՆ

ՆԱՏՕ-ն ձգտում է սերտացնել կապերը Հայաստանի հետ

«Պատերազմի եւ խաղաղության լրատվության ինստիտուտ» ինտերնետային էջում «Մեդիամախ» լրատվական գործակալության տնօրեն Արա Թադեւոսյանը գրում է, որ ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդի այցը Հայաստան նպատակաուղղված է մեծացնելու ռազմական համագործակցությունը երկու երկրների միջեւ: Դրանից առաջ Հայաստանում ԱՄՆ-ի նորանշանակ դեսպան Ջոն Օրդուեյի՝ առավել սերտ համագործակցության կոչն այդ ասպարեզում արդեն իսկ աղմուկ էր բարձրացրել մեկնաբանների շրջանում: Նրանք բացատրում էին, որ դրանով Օրդուեյը հարաբերությունների սերտացման ճանապարհ է հարթում՝ օգտվելով Հայաստանի «կոմպլեմենտար» քաղաքականության ընձեռած հնարավորություններից, որով նախատեսվում է համագործակցել ինչպես Ռուսաստանի, այնպես էլ Մ. Նահանգների հետ:

Երեւանը, որ ցարդ Ռուսաստանի ամենանվիրական դաշնակիցն է եղել տարածաշրջանում, ցանում է, այնուհետեւ գրում է լրագրողը, որ կայունությունը պահպանելու համար այդ քայլն անհրաժեշտ է: Արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի կարծիքով, Ռուսաստանի եւ Ամերիկայի մերձեցումը կթուլացնի լարվածությունը Հարավային Կովկասում, քանի որ նրանք ստիպված կհամագործակցեն որպես գործընկերներ եւ ոչ թե պայքարել իրար դեմ՝ որպես հակառակորդներ:

Ռազմական առավել սերտ կապեր հաստատելու գործընթացը, գրում է հոդվածագիրը, կարծես թափ ստացավ սեպտեմբերի 11-ի իրադարձություններից հետո, երբ Մ. Նահանգները պատերազմ հայտարարեց ահաբեկչության դեմ: Քանի որ այդ առնչությամբ Ռուսաստան-Մ. Նահանգներ հարաբերությունները կտրուկ բարելավվեցին, Երեւանը ոչ մի խոչընդոտ չտեսավ Ամերիկային մերձենալու հարցում: «Գործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրի սահմաններում ՆԱՏՕ-ն նախատեսում է 2003 թ. դաշինքի տարածաշրջանային զորավարժությունները անցկացնել Հայաստանում:

Ամերիկայի հետ մերձեցումը հավանաբար ավելի համատեղելի է լինելու Վրաստանի եւ Ադրբեջանի վարած քաղաքականության հետ, որոնք վաղուց են երազում առավել սերտ ռազմական համագործակցություն Արեւմուտքի հետ: Այս համատեղելիությունն էլ, իր հերթին, կարող է նպաստել տարածաշրջանային վեճերի լուծմանը:

Ռուսաստանի հետ հարաբերությունները բարելավելով Վաշինգտոնն անկասկած հարմար պահ է ընտրել իր ազդեցության ոլորտը Կովկասում ընդլայնելու համար: Սակայն միաժամանակ զգուշավորությամբ հայտարարել է, որ նպատակ չունի այնտեղ «ռուսական զորքերին փոխարինելու կամ նրանց հետ մրցելու»:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

«Ձերկալոն» դժգոհ է Քոչարյանից

ԲԱՔՈՒ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վրաստանի խորհրդարանի նոր նախագահին իր առաջին արտասահմանյան ուղեւորությունը կատարում է ոչ թե Ադրբեջան եւ Թուրքիա, այսինքն այն երկրներ, որոնք զորակցում են Թբիլիսիին ինչպես քաղաքական, այնպես էլ տնտեսական առումով (բավական է հիշել Բաքվի զիջումները նավթի եւ գազի փոխադրման սակագների որոշման հարցում), այլ Հայաստան, ուր անընդմեջ տարածքային պահանջներ են հնչում հենց Վրաստանի հանդեպ: Այս մտահոգությունն է արտահայտում Բաքվի «Ձերկալո» թերթը դեկտեմբերի 13-ի համարում տպագրված «Որքան էլ գայլին կերակրես...» հոդվածում:

Թերթն իր տագնապն է արտահայտում այն առթիվ, որ Քոչարյանծեն «Հայաստանին կոչ չի անում պաշտել Ադրբեջանի գրավյալ տարածքները, այլ խոստանում է պաշտոնական Երեւանին, որ «Վրաստանը հնարավոր ամեն ինչ կանի, որպեսզի հայկական կողմը ներգրավվի INOGATE եւ TRASECA ծրագրերում»: Դա քիչ է, գրում է թերթը, «առաջարկում է օգտագործել Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի հետ Վրաստանի բարեկամական փոխհարաբերությունները՝ «ի բարօրություն Հայաստանի»»:

«Ձերկալոն» պնդում է, որ «Ադրբեջանը եւ Թուրքիան, ելնելով դաշնակցային հարաբերություններից, միանգամայն կարող էին Վրաստանից պահանջել միանալ Հայաստանի տնտեսական շրջափակմանը, իբրեւ մի պետության, որը տարածաշրջանում վարում է ագրեսիվ քաղաքականություն»:

«Տառացիորեն օրերս Ժվանիայի կողմնակիցները, որոնց դրածոն է համարվում հենց Ն. Բուրջանաձեն, զրկեցին ադրբեջանցի Միքայիլ Մահմուդովին Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավորի մանդատից», գրում է «Ձերկալոն» եւ հարց տալիս. «Արդյոք չափից դուրս շատ չե՞ն հակաադրբեջանական դեմարշները նախագահության այդքան կարճ ժամանակամիջոցում»:

Սերգեյ Իվանով. Վրաստանի որոշ շրջաններ չեն վերահսկվում

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Բարդ» եւ «անհանգստություն հարուցող» է համարել ռուս-վրացական սահմանում տիրող իրադրությունը Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Սերգեյ Իվանովը: Ռոստովում մամլո ասուլիսում Իվանովը նշել է, որ որոշ շրջաններ Վրաստանում «ոչ մեկի կողմից չեն վերահսկվում» եւ «գործնականորեն օկուպացված են արտասահմանյան վարձկանների կողմից»: Գրոհայինների կողմից անվտանգության սպառնալիքներ են առաջանում, հայտարարել է նախարարը: Ինչպես հիշեցրել է Իվանովը, արդեն որոշում է ընդունված ռուսական կողմից սահմանի վերահսկողությունն ուժեղացնելու վերաբերյալ: Մասնավորապես, ըստ նրա, ուժեղացված է սահմանապահ խմբավորումը՝ նախ եւ առաջ ներքին զորքերի զորամասերով: Դա արվել է, որպեսզի թույլ չտրվի գրոհայինների ներթափանցում Ռուսաստանի տարածք, նշել է Սերգեյ Իվանովը:

ԽԵՏԱՔՆՆՈՂ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Դիմեք «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն», երբ պաշտոնյաները չեն պատասխանում Ձեր դիմումներին:

Հասցե. ք. Երեւան, Պեղասան փ. 4, բն. 1ա
Հեռ. (3741) 524105, 529240
Էլ. փոստ shushan@internews.am

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դեկտեմբերի 16-ին, ժ. 18:00-ին, «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում միջազգային մրցույթների դափնեկիր «Հայաստանի փոքրիկ երգիչներ» երգչախումբը եւ Տիգրան Հեքեքյանը, երեխայա ընդմիջումից հետո, հրավիրում են երաժշտական հանդիպման:

Մենահամերգը տրվում է երգչախմբի՝ Եվրամիության անդամ դառնալու եւ «Սեակուլբի դեսպանի» պաշվաբեր տիտղոսին արժանանալու կապակցությամբ:

2000/2001 թթ. համերգաշրջանի հովանավոր
AGBU- Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն

Անուրդի հայտարարություն

Սաեսոցի պող. կենտրոնական մասում վաճառվում է օրիգինալ դիզայնով կապիտալ նորոգված մոտ 1000 քմ առեւտրային եւ հանրային սննդի տարածք: Մեկնարկային գինը համարժեք է 494.000 ԱՄՆ դոլարին: Անուրդը կայանալու է 27.12.01 թ. Թեքեյան կենտրոնում: Անուրդը հայտարարվել է 27.11.01 թ. պաշտոնական ծանուցմամբ «Ազգ» թերթում: Մանրամասների համար դիմել «Հարությունյան եւ գործընկերներ իրավաբանական գրասենյակ» ՍՊԸ, հեռ.՝ 559501, ֆաքս. 400749, auction@legal. am:

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 528986

Արժեթղթեր Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Ատրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիքանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ. Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ակս Էզրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 524357, 151820

Ինվեստեկս ՓԲԸ
ք. Երեւան, Չարյան 8, բն. 30բ
Հեռ.՝ 567767, 582478, 562404

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ազաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 569680, 526417

Նորդ-Վեստ-Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 247
Հեռ.՝ (041) 30868

Պրիվաս Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/ 26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Վիճակ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Պեղասան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2001 թ. դեկտեմբեր 13-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: Լավագույն գին Best price	Bid: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Bid: Խանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: Լավագույն գին Best price	Ask: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Ask: Խանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվզ. գին Day low	Transactions: Առավ. գին Day high	Transactions: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Transactions: Փոփ.% Avg%	Transactions: Ծավալ (հազ. դրամ) Volume
ԱՉՓԻՉԻ (ԱՇՈՒՅԱՆ)	ACHI	B											
ԱՐԱԳԱԾ ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾ. ԱՄ	AGBM	B											
ԱՅՐՈՒՄԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՆ	APAH	B											
ԱՊԱԿԵԿՈՒԿԻՉ	APAK	B											
ԱՐԴԻՆԻ ԷԼ.ՄԵՔ.ԳՆ (ԽԱԼԱՇՈՐ)	ARDV	B											
ԱՐԵՎԼՈՒՅՍ	ARSL	B											
ԱՐՏԵՔՍ	ARTX	B											
ԱՐՓԱ ՍԵՎԱՆ	ASEV	B	1,000.0	1,000.0	1								
ԱՍՏՎԼՈՍԱՆ (ԱՐԹԻԿ)	ASTM	B											
ԱՎՏՈՄԱՐԵԳԱՏՆԵՐԻ ԳՆ	AVAG	B											
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B	90.0	90.0	80								
ԱՎՏՈԲԵՌՆԻՉ	AVTB	B	600.0	600.0	20								
ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ ԳՆ	AVTM	B	300.0	300.0	1								
ԻՋԵՎԱՆԻ ԲԵՆՏՈՆԻՏ ԿՏ	BENT	B											
ԲՉԵՍ ՊԼԱՍՏ	BHSP	B											
ՉԱՐԵՆՑ. ԳՈՐԾՎԱԾՔՆԵՐԻ. ԳՆ	CHGG	B											
ԿԱՊՈՒՏԱԿ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՐՏ. ՋՐ. ԱԿ	DAJK	B											
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵԽ. ԳՆ	DBJG	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՌՈՂՋ. ԿՆ	DJAH	B											
ՁՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	DZKT	B											
ԷԼԵԿՏՐԱԾԵՐԱՍԱՐՔ	ECHS	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ. ԳՆ	ECSG	B											
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺԻՉՆԵՐԻ ԳՆ	EELJ	B											
ԵՐՖՐԵԶ	EFRZ	B	1,400.0	1,400.0	3								
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՐՄԱՐԱԿ ԳՆ	EHHG	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ	EJWG	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ 7	EKB7	B											
ԵՐ. ԿԱՇՎԵ ԳԱԼԱՆՏԵՐԵԱՅԻ ՖԱ	EKGF	B	1,080.0	1,080.0	10								
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՆ	EKQG	B	400.0	400.0	100								
ԷԼԵԿՏՐԱԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B	470.0	470.0	10	900.0	900.0	33					
ԷԼԵԿՏՐԱՄՈՆՏԱԺ	ELMJ	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՐՔ	ELSO	B											
ԵՐ. ԼՈՒՍԱՏԵԽՆԻԿԱ	ELUS	B											
ԵՐԿԱՐԻ ՄԻՐԳԱՇՈՐՈՒԿՆԵՐԻ ՖԱ	EMKFCO	B	500.0	500.0	100				1,400.0	1,400.0	1,400.0		71.4
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	EMQR	B											
ԵՀԱՄ	EMTA	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ. ԳՆ	EPLG	B											
ԵՌԱԶ	ERAZ	B											
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ ԳՆ	ERJG	B	1,350.0	1,350.0	12								
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B											
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՆ	ESHG	B											
ՍԱԼԱՐԻՏ ԾԵԼ ԳՆ (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B											
ԵՐ. ՏԵԽՆՈԼՈԳ. ՍԱՐՔ. ԵՐԻ ԳՆ	ETXS	B											
ՎԱՆ ԱՖ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ - 1	EVGI	B											
ՍԼԻՔ	GANV	B											
ԳԱՌՆԻ	GARN	B											
ԳՈՐԻՍԻ ԳԱԶԱՄ	GGAM	B											
ԳԵՂԱՄԱ	GGMA	B											
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄԱՐ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԿՏ	GMPG	B											
ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ	HAGB	B											
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B	100.0	100.0	3,180								
ՀԱՏԻԿ	HATC	B											
ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	HATS	B	1,400.0	1,400.0	30								
Հ ԷՂ. ՀԱՅԱՍ ԳՐՈՒՊ	HEHG	B	450.0	450.0	10								
ՀԱՅԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	HELM	B											
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B											
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HQMQ	B											
ՀԱՅՔ ՇԻՆՄԱՆՐԱԾ	HSHN	B											
ՋԵՐՄՈՒԿ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԻ ԳՆ	JHJG	B	1,000.0	1,000.0	40								
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B											
ԿՈՆԵԿՏ	KNET	B											
ԿԱՆԱԿ	KNKA	B											
ՌԵԼԵ ԳՆ (ԿԱՊԱՆԻ)	KREL	B											
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՆ	MOER	B	3,000.0	2,750.0	4								
ՄԱՐՏՈՒՆՈՒՇԻՆ	MRSH	B											
ՄԵՐՁԱՄՈՒԿԱՅԱՆ	MSKV	B											
ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԿ	MSTB	B											
ՄԵՏԱՇԻՆ	MTSH	B											
ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆԻ ՏՐԻԿՈՏԱԺԻ ՖԱ	NBTF	B											
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B											
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B											
ՓՈՔՐԻԿ ՆԱԻՐԻ	PORN	B											
ՌԱՍՏՐ ԳՆ	RSTR	B											
ՌԵԶԻՍՏՈՐ	RZTR	B											
ՍԵԼԵՆԱ	SELN	B											
ՇԻՆԱՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B											
ԵՐ. ՇԻՐԱԿ ՏԵՔՍՏԻԼ ԿՏ	SHTK	B											
ԿԱՍԱՂԻ ՍԱՐՔ. ԳՆ	SKSG	B											
ՍԻՍԱԿԱՆ	SSKN	B											
ԻՆՏԵՐՈՍՏԱՆԿ ԳԱԶ	STAN	B											
ՏԱՍՊ	TASP	B											
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՈՒԿՐՇԻՆ	UKSH	B											
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B											
ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ՖԱ	VAKF	B											
ՎԱԿՈՒՈՒՄԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐԱՎԱԿ. ԳՆ	VEVG	B											
ՎԱՇԵՐԻԿ	VSHK	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ ԳՆ	VTMG	B											
ԵՐԵՎԱՆ ԿԱՌՈՒՅՔ	YKHQ	B				8,000.0	8,000.0	1,000					
ԵՐ. ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՆ	YPHG	B											
ԵՐ. ՌԵԼԵԻ ԳՆ	YRLE	B											
ԶԱՆԳԵԶՑՎԵՏՄԵՏՊՐՈԵԿՏ	ZNGP	B											

* [illegible]
** 4 [illegible] Ընդը գինը 77 դրամով:
Այս տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am [illegible] երբ 4 [illegible] CO, [illegible] ՍՊԸ-ի [illegible]:

© Armex

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 12. 12. 2001 Գինը՝ 100 դրամ